

TENTAMEN MEDICUM
INAUGURALE, 1184.63
DE
RABIE CONTAGIOSA,
VULGO
CANINA.

QUAM,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,
Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,
D. GULIELMI ROBERTSON, S.S.T.P.
ACADEMIÆ EDINBURGENÆ Præfecti;

NEC NON
Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimæ FACULTATIS MEDICÆ decreto,
PRO GRADU DOCTORATUS,
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;
Eruditorum examini subjicit

CALEBUS HILLIER PARRY,
ANGLO-BRITANNUS,
Societatis Medicæ Edinensis Socius,
Et Præses Annuus.

‘Indagatio ipsa rerum tum maximarum, tum occultissimarum, habet
‘oblectationem: Si vero aliquid occurreret quod verisimile videatur,
‘humanissima complectur animus voluptate.’

CIC. QUÆST. ACAD. Lib. 4.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis.

EDINBURGI:
Apud BALFOUR et SMELLIE,
Academiae Typographos.

M,DCC,LXXVIII.

43.

10. 10.

462.

V I R O

ILLUSTRISSIMO, NOBILISSIMO,

H E N R I C O,

COMITI DE BATHURST, &c.

SUMMO MAGNÆ BRITANNIÆ CANCELLARIO,

REGI A SECRETIORIBUS CONSILIIS,

S. P. D.

CALEBUS HILLIER PARRY.

Cum, uti me hoc opusculum tibi dicare permitteres, rogavi, non a te rogavi, ut viro, qui reipublicae imprimis consuluit, qui per septennium in jure dicundo, litibusque dirimendis, versatus est judex supremus, sagacissimus, integerrimus. Quid enim cum rebus hujusmodi tentamini medico? Caeterum studium illud insigne, quo artes liberales scientiamque omnigenam prosequeris, et multa, quae a te acceperim, beneficia, in causa cur hoc petiverim plane fuerunt. His igitur adductus, has studiorum primitias, patrocinio tuo, proh dolor! indignas, tibi consecro; meque novis, cum tua beneficia hoc modo praedicare liceat, beneficiis affici gratus confiteor.

EDINBURGI, }
Idibus Maiis 1778. }

Ωμηρ. Οδυσσ. Α. 15.

TENTAMEN MEDICUM

INAUGURALE.

DE

RABIE CONTAGIOSA.

STRUCTURAM humani corporis
diversam, consilium quo fuerit crea-
tum, atque vires quae ei insint oportet, cum
animo perpendimus; cumque injurias fere
innumeras, quibus ab externis sit obnoxium,
accurate contemplamur, facultatibus suis tam
diu tamque parum turbatis frui, non possu-
mus non mirari. Scriptores medicos, et
omnes fere nosologos, constitutionis nostrae
pertinaciae huic immodicae quasi indignari,

A

mor,

2 DE RABIE CONTAGIOSA.

hosque fictos tam libera manu profundere comperimus, quasi sanitate frui foret iniquum, malisque veris humanum non satis obrueretur corpus. Quum opera nosologi * cujusdam clari recentisque consulo, atque morbos quingentos et sexaginta instructa acie mihi oppositos prospicio, timore statim contremisco, meque exercitum tantum et tam bene ordinatum acriter consequentem hactenus evasisse admiror. Veteres sanare foret, me judice, multo magis benevolum laudique dignum, quam novos invenire aut fingere : Mihi neque constat, philosophis medicis sit indignius, in his tantum operae diligentiaeque posuisse, an in illis tamdiu absque successu prospero desudasse.

Hujusce praebebat exemplum rabies contagiosa, de qua differere statui, morbus, ut videtur, medicinae ipsi aequalis ; quique a seculis medicinae antiquissimis ad nostrum tempus usque, quantum et signa et viam ei medendi spectat, omnino fere immutatus mansit.

Ab

* VOGELII, nempe.

DE RABIE CONTAGIOSA. 3

Ab iis forsan debeo rogare veniam, qui disputationem de hoc ipso argumento maxime elaboratam, Edinburgi nuper editam *, memoria tenent. Hoc autem in loco non omnia quae huic operi possunt vitio verti, sed auctorem tantummodo in rationem curandi non felicissimam processisse, noto. Quid autem, si res etiam aliter se habuisset, obstat, quo minus attentioni saepissime morbum subijciamus, quem adeo plerumque comitatur Trepidatio, quem Horror, quem ipsa Mors?

Quoniam de hoc morbo scriptitaverunt auctores, illa solummodo, quae ad curationem opus sunt, aut ea, de quibus aliquid novi proferre possum, exequi statuo. Quod ad morbi nomen attinet; cum symptoma solum spectet verbum Hydrophobia, totam symptomatum catervam Rabiem, et, ob causas postea enarrandos, contagiosam, malo denominare.

Inter hoc argumentum illustrandum, omnia nosologiam spectantia omittens, a nexu et ordine symptomatum hoc in morbo quam maxime notabilibus describendis incipiam: Proque hujus historiae basi scriptorum, quos
licuit

* Scil. a JOHANNÉ HEYSHAMO.

4 DE RABIE CONTAGIOSA.

licuit consulere, quique inter sese non diffident, auctoritatem habebo. Deinde causas dicere aggredienti adsit verecundia rubescens, dum opiniones quasdam, aut omnino novas aut minime inveteratas, profero ! Et si, morborum aliorum analogia inductus, methodos aliquas et prophylactices et sanationis haud receptas in lucem edere audebo, mihi, utpote qui de morbo medicinae saepe non parente differam, venia concedatur !

SYMPTOMATUM ENARRATIO.

Cum animal rabidum cuilibet vulnus infligit, effectus nullus subitaneus observatur ; vulnusque, quantum videtur, aequè facile ac aliis in exemplis, si morsus naturam, curandi rationem, aegrotique temperamentum spectes, sanari solet. Per aliquantum postea temporis sanitate consueta fruitur morfu affectus ; tandem vero circa vulneris oras sese ostendunt ' rubor, calor, tensio dolens *.' Incidunt eodem tempore circa locum laborantem

* Vide CULLENI Phlegmon. Synops. Nosolog. Clas. 1. Ord. 2. Gen 7.

DE RABIE CONTAGIOSA. 5

rantem dolores vagi, et spasmodicae vellicationes. Cum his symptomatis, anorexia, nausea, saepe vomitu, respiratione difficili, anxietatis circum praecordia sensu, suspiratione frequenti, vertigine, vi musculari diminuta, eademque aegre exercita, corripitur aegrotus.

Aliquam quoque patitur animus mutationem, et evadit aeger segnis, languidus, moestus, solitudinis appetens, ad res externas parum attentus. Subsultu repentino, somniis horrificis, inquietudine continua, somnus illi turbatur.

Haec symptomatum series primi stadii inter medicos plerumque nomen sibi adepta est; quod inter tempus pulsus est ut plurimum parvus, debilis, enormis.

Durantibus his signis, et per diem unam alteramve ingravescentibus, oesophagi affectionem insolitam, inter liquores absorbendum, tempore ab initio morbi incerto, sentit aegrotus. Quid faciat infelix? Sitim patitur; omnes autem eam mitigandi conatus, per suffocationis inter bibendum sensum, irriti redduntur. Anxietatem intolerandam, et gulae et totius corporis convulsiones vehementes,

6 DE RABIE CONTAGIOSA.

hementes, gignunt conamina idem genus sequentia. Eo metu haec horrida implent animum, ut idem in posterum amplius conari abstat aeger, utque fluidorum conspectui, vel eorum mentioni superveniant sollicitudo, cruciatus, et ipsae aliquando convulsiones. Hoc symptoma, et inde morbus ipse, inter medicos vel antiquissimos *, *Hydrophobiae* nomen sibi comparaverunt.

Cibum solidum et mollem, dum *hydrophobia* recentior est, devorare ut plurimum possunt hoc morbo affecti; proveciore autem morbo, vana sunt omnia cibum ingerendi conamina. Nunc quoque saliva, eundem oesophago, quem alii humores, dolorem inferens, minime devoratur; sed viscida et spumosa magna quantitate in os confluit, conatibusque vehementibus ab aegroto infuso saepe expuitur. Rumorem vagum rabidos aegros quasi canes latrasse, a sono per hos nitus edito fuisse ortum, haud absque jure existimavit medicus eruditus †.

Sub

* CORNELII CELSI lib. 5. cap. 27.

† NICOLAUS MUNKLEY, *Medical Transactions*, vol. 2. *London Medical Observations and Inquiries*, vol. 5. p. 206. *Medical Essays abridged from the Philosophical Transactions*, vol. 2. p. 4.

DE RABIE CONTAGIOSA. 7

Sub hoc tempus, quaecunque sensus afficiunt, ea omnia dolorem movent. Ægroti quidam conspectum rei cuiusquam albae aut lucidae refugiunt; neque quibusdam lux toleranda *. Aërem temperiei usitatae inspirare est dolori, et respirationis organorum motus abnormes nonnunquam excitat †. Urinae fluxus, aliquando frequens, dolore meatus urinarii acuto comitatur ‡. Hoc modo absolvitur secundum morbi stadium.

Nunc vero haec mala consequitur pyrexia, in qua pulsus usitato frequentior; in aliis viribus aliis, in his debiliior, in illis solito validior. Sititur magnopere. Omnino vigi-
latur. De cutis, urinae, et stercoris statu, inter auctores non clare constat. Hoc tempore maribus aliquando incidit perpetua tén-
tigo §, cum feminis excretionē frequente

ac

* Med. Essays abridged, vol. 2. p. 3. JAMES on Canine Madness, p. 91. et 196. MEAD'S Mechanical Account of Poisons, p. 135.

† Lond. Med. Observ. and Inquiries, vol. 5. p. 358. 361. 365. Mechanical Account of Poison, p. 135.

‡ Ibid. p. 136.

§ Ibid. p. 133. Med. Essays abridged, tom. 2. p. 5.

8 DE RABIE CONTAGIOSA.

ac involuntaria *. Ingravescunt per totum corpus convulsiones †. Adest delirium, aliquando mite, aliquando vehementissimum et ferocissimum.

Conantur saepe inter hos paroxysmos aegroti miserandi adstantes omnes admordere. Lucida nihilominus adsunt intervalla, inter quae amicos suos periculi, quod illis a sese immineat, admonent, ut longe discedant suadentes.

Deficientibus tandem per hasce convulsiones iteratas Naturae viribus, artus, et praecipue affecta pars, evadunt paralytica ‡. Languescit pulsus; deficit respiratio §. Accedunt sudores frigidi: Et denique Mors; de viribus Naturae jam triumphum agens, aegroto non inimica, laboribus ejus finem imponit, intra quartum plerumque a morbi accessione diem.

Rabiei contagiosae symptomata atque ordinem eorundem usitatum enarrare, ut potui,
conatus

* Med. Observ. and Inq. vol. 5. p. 202.

† Mechan. Acc. of Poisons.

‡ Ibid. Pag. 136.

§ Med. Obs. and Inq. vol. 5. p. 366.

conatus sum. Cum autem inter historias, ab aliis editas *, legendas, saepissime mihi horruerit animus, omnem consulto praetermisi ornatum, neque vividis ullis coloribus picturam animavi. Mortales felicissimos ! in quibus res ipsa tam raro sese ostendit. Quod si aliter evenisset, execraretur benevolus quisque medicinae impotentiam, artemque salutiferam omnino repudiaret.

Quod attinet ad morbi symptomata in canibus, ad auctorum opera, inauguralem, nempe, JOHANNIS HEYSHAMI disputationem †, librum HILLARII de morbis Indorum Occidentalium ‡, vel potius ad BOERHAAVII aphorismum 1135, unde HILLARII descriptio verbatim fere sumpta, lectorem relego.

Signis morbi relatis, proximum est ut causas exequamur.

B CAUSÆ

* Inter alias, historiam NICOLAO MUNCKLEY memoratam. Medical Transactions, vol. 2.

† Disputatio inauguralis, p. 15.

‡ Diseases peculiar to the West Indies, p. 248.

10 DE RABIE CONTAGIOSA.

C A U S Æ.

Imprimis, ab omnibus sane conceditur, rabiem contagiosam a veneno quodam in viventis animalis systema intromisso pendere. Argumento attentius considerato, magnus investigationis philosophicæ campus aperitur, multaque attentione nostra dignissima sese ostendunt. Quibusnam, exempli gratia, applicationis modis effectus suos edit hocce venenum? A quo fonte oritur? Qualis ejus natura propria? Quænam in corpus animale operandi ratio? Harum quaestionum tres priores, ut ad causarum remotarum sectionem spectant, sic novissima causam constituit proximam, symptomatumque in se comprehendit rationem. De his igitur duabus sectionibus separatim agemus.

DE CAUSIS REMOTIS.

Quibusnam applicationis modis effectus
su^o edit hocce venenum?

Cum

DE RABIE CONTAGIOSA. 11

Cum non sit hoc, tanquam variolae et aliorum quorundam morborum virus volatile, certas corporis partes, antequam agat, contingat necesse est *. In exemplis communibus venenum, cuti fibraeve musculari vulneratae admotum, saliva commistum, quasi insitione, recepit aegrotus. Quod autem ad aliquem contagione impertiendum non necessarium est; una etenim voce conclamant scriptores, salivam, etsi exsiccatam, ad cutem integram et vel epithelio opertam, in labiis, nempe, oesophago, faucibus, &c. applicatam, ad morbum generandum sufficere. Ita ‘Sarcotrix etiam quaedam,’ inquit CÆLIUS AURELIANUS, ‘cum chlamydem scissam rabidis morfibz farciendam fumeret, atque ore flamina componeret, tertia die in rabiem venisse memoratur †.’ His autem rationibus

* ‘Salivae itaque canis rabidi nonnihil inest fermenti, quod, uti diximus, lentum et crassum, minimeque volatile, ut febrium malignarum pestisque contagium est, utpote e viscosis consistens humoribus, aërem, ut vehiculum, minime agnoscentibus.’ STALPART. VAN DER WIEL Observat. rarior. cent. 1. fol. 437.

† De Hydrophobia, cap. 9. fol. 195.

12 DE RABIE CONTAGIOSA.

nibus solis morbus, uti videtur, ab aliis in alia corpora potest vulgari.

Scriptor autem Gallicus, RAZOUX *, exemplum a spiritu solum canis rabidi in os recepto ortum memoriae prodit. Nonne vero hic videtur verisimile, aliquantum salivae, cum canis spiritu, turbatam propter respirationem, in os hominis immissum, effectus hos edidisse infaustos ?

Maxima fane hoc virus inter et venereum, quoad haec, intercedit similitudo; quod clarius apparebit animo revolventibus nec syphilitidem nec rabiem veneno epidermidi applicato supervenire. Hoc confirmat NICOLAUS MUNCKLEY Medicus: 'Several times, 'when the phlegm was so tough and tenacious, that the patient himself could not spit 'it out of his mouth, this person (domesticus nempe) put his fingers into his mouth, 'and, with the corner of an handkerchief, 'drew it out for him †.' Quinetiam CLAUDIUS DU CHOISEL, 'C'est une erreur,' inquit, 'de croire que la salive baveuse d'une 'personne enragée communique la rage a
'ceux

* Tables Nosologiques.

† Medical Transactions, vol. 2. p. 57.

‘ ceux qui la touchent ; car en ma presence
 ‘ plusieurs personnes ont marché, pieds
 ‘ nuds, sur la salive d’un enfant enragé,
 ‘ qui mourut le même jour. Or, aucun de
 ‘ ceux qui avoient touché cette salive, ou
 ‘ marché dessus, n’en a ressenti la moindre
 ‘ incommodité *.’

A quo dein fonte oritur venenum hydrophobicum ?

Rabies, uti supra memoravimus, contagione, ut plurimum, cum animalibus communicatur ; et, in animalis morfi saliva generari simile venenum, experientia docet. Insuper hoc venenum, rite applicatum, eadem plerumque praestitutum esse, est cur credamus : Quod in variola, syphilitide, multisque aliis morbis evenire, hodie testantur omnes. Variolam autem, syphilitidem, &c. a contagionis singularis actione semper profluere, iidem demonstrant. Rabiem inde con-

* Nouvelle methode pour le traitement de la rage, p. 12. In eandem sententiam eunt PALMARIUS, de morfu canis rabidi, cap. 1. fol. 332. FERNELIUS de morbis occultis, lib. 2. cap. 11. TULPIUS, lib. 9. cap. 12. fol. 124. JAMES, Treatise on Canine Madness, p. 14. 15.

14 DE RABIE CONTAGIOSA.

contagiosam nunquam sponte vel de novo oriri, sed ab aliquanto materiae consimilis corpori animali applicato, ut efficiente causa, nunquam non proficisci, analogia impulsu, contendimus.

Doctrinae vero nostrae enixe adversantur auctores. Hydrophobiae sponte ortae multa apud Scriptores offenduntur exempla, a morfu rabidi animalis minime pendentia. Quid dicit FRANCISCUS SANCHIUS?

‘ Petrus du Saint Pay Patronus, natus
‘ viginti quinque annos, biliosus, mense
‘ Maio post moerorem et ardorem solis, quem
‘ biduo iter faciendo tulerat, incidit in febrem
‘ continuam et hydrophobiam, non
‘ morfus tamen ab aliquo cane, nec ab alio
‘ animali. Delirabat aliquantum, sed tamen
‘ respondebat apposite; non poterat ferre
‘ asperisionem aquae, neque potum ejusdem,
‘ aut vini aut jusculorum . . . Obiit quarto die *.’

Historiam quoque id genus refert CL. LAVIROTTE, ‘ Un jeune homme de trente
‘ ans, d’un temperament melancolique, asth-
‘ matique

* Tom. I. p. 375.

DE RABIE CONTAGIOSA. 15

‘matique depuis plusieurs années, s’étant
‘livré pendant quelques jours à des exer-
‘cices de corps très violens, dans un grand
‘magasin de papier, ou il avoit avalé et re-
‘spiré beaucoup de poussière, s’étant dé-
‘couvert sans précaution tandis qu’il étoit
‘en sueur, et ayant fait une marche forcée,
‘à deux lieues de Paris, pendant laquelle on
‘observa qu’il eternoit presque à chaque
‘instant, se plaignoit, à son retour, d’une
‘très grande difficulté de respirer et d’ava-
‘ler,’ &c. *

BRIENUS, Nosocomii cujusdam in Gallia
medicus, homini diu epilepsia vexato, devo-
randi potestate alias obstructa, supervenisse
hydrophobiam lethalem memorat †.

Tertio, MAZARS DE CAZELES, Medi-
cus, ‘La nommée Ricard,’ inquit, ‘agée
‘de cinquante cinq ans, femme très raison-
‘able, d’une constitution bilieuse, essuya
‘constamment, les quatre premiers mois
‘d’onze grossesses qui se succéderent, à en-
‘viron deux ans de distance l’une de l’autre,
‘et

* Journal de Médecine, tom. 7.

† Ibid. Tom. 14. p. 315.

16 DE RABIE CONTAGIOSA.

‘ et dont elle se tira toujours heureusement,
‘ l’ hydrophobie la plus surprenante *,’ &c.
Multas alias hujusmodi historias in BOER-
HAAVII, SUIETENII, BROGIANI, MAR-
CELLI DONATI, SCHENKII, CÆLII AU-
RELIIANI, MEADII, et aliorum operibus,
Ephemeridibus quoque Germanicis, &c. est
invenire.

In omnibus hoc genus historiis, notatu
dignum est, hydrophobiam aut morbi alius
symptoma, aut causae utrique communis
fuisse effectum.

His in casibus, eam pharyngis ac oesopha-
gi extitisse irritabilitatem, quae fluidorum
absorptionem impediverit, quam, ut supra
exposuimus, facile consequeretur, conspectis
fluidis, horror, et inde hydrophobia, luben-
ter concedimus. Hinc illis quoque deesset
potestas salivam devorandi; quae, magna
quantitate collecta, et ob calorem aegroti, aut
fitim, viscida facta, spumae circum os rabidi
speciem prae se ferret. Hoc symptoma, hy-
drophobiam, non deesse, inquam, conceditur.
Quid igitur inde sequitur? An hic genera-
tum

* Journal de Médecine, tom. 16.

tum esse venenum ipsum rabidorum licet concludere? Salivam prius in his casibus ad contagium movendum valuisse, quam huic consequenti habeatur fides, probetur necesse est. De hoc autem nil constat *. SUIETENIUS equidem hominem ira ardentem indicem suum momordisse, ex quo diei unius noctisque spatio hydrophobicus factus brevi fato concessit, memorat †. Non autem hic est cur morsum hydrophobiae fuisse causam suspicemur. Neque enim ubi, intra spatium viginti quatuor horarum ex vulnere inflicto, hydrophobia fuerit mota, in omnibus medicinae annalibus exemplum inveniendum. Nonne multo probabilius, animi, qua impulsus digitum momordit homo, commotionem causae jampridem existenti

C
 * * Fateor quidem humores in corpore nostro interdum ita corrumpi posse, ut venenorum naturam induant; sed tale determinatum et speciale venenum, quod hydrophobiam excitet, nulla accidente causa externa, in corpore humano generari non crediderim. STALPARTII VAN DER WIEL observ. rarior. cent. I. p. 415.

† Commentarium in BOERHAAVII Aphorismum 1130.

18 DE RABIE CONTAGIOSA.

tenti ortum debuisse, cui postea successit hydrophobia?

Per alterum argumentum verisimilior redditur sententia in quam concessimus. Ex hydrophobia ab morfu orta, quando revera existere venenum compertum habemus, per exiguus sane convalescentium numerus. Absque contagio autem hoc signo affecti ad sanitatem saepius reducuntur. Hoc in mulieris gravidæ supra memoratæ evenit * exemplo. Ita canis hydrophobico, de quo in Ephemeridibus Germanicis † mentio fit, evacuato verme, omnia decesserunt symptomata; ex quo tempore annos quatuordecim vixit. Nullum hic generatum venenum haud dubie concludere licet.

Auctores deinde inter omnes convenit, oriri saepe in canibus, lupis, et vulpibus venenum hydrophobicum, ex causis quibusdam in systema eorum agentibus. Harum præcipuæ sunt, ingesta putrida; defectus aquae; ingens aestus; agitatio vehemens; perspiratio nulla; vermiculus sub lingua delitescens.

Harum

* Vide supra. p. 15.

† Anno 1683, Appendix. Observ. 30.

DE RABIE CONTAGIOSA. 19

Harum duas priores subsequi effectum hujusmodi, experientia non demonstrat; et de omnibus praeter novissimam hypotheseis apud eos, qui veneno naturam alcalinam, ad quam haec conferre suspiceris, tribuerunt, orta esse videtur.

Canes exploratum est venaticos, subsidentes aliosque magno numero collectos, equorum carne putrida, quam avidè consumunt, magna ex parte ali; quod nulli tales consequuntur effectus.

Nullus defectum aquae inter et effectum, quem ab eo oriri ponunt, interesse videtur nexus: Aliis verbis, animalia saepius aqua carentia, quam eadem liberaliter fruëntia, rabiosa evadere, haudquaquam demonstratur. Adversus hanc causam argumentum ab experientia deductum nuper mihi suppeditavit ornatus juvenis, condiscipulus pariterque amicus, SAMUEL ATHILL, Antiguensis. Nullos esse in insula Antigua fontes, incolaeque ex insulis vicinis aquam apportare, pluviaque potissimum uti consuevisse, neminem latet. Hinc tempestatibus siccissimis aqua quam maxime deficit; unde caninum genus aequè ac humanum afficiatur oportet.

In

20 DE RABIE CONTAGIOSA.

In ea autem insula nunquam visus est canis rabidus.

Quoad calorem ; per tempestatem calidissimam, eamque aestatis praecipue partem, cui, aestuante Syrio, Dierum Canicularium nomen inditur, in hac regione plerumque incidere rabiem, iterata monstravit observatio. Unde summo jure consequeretur, ibi praecipue grassaturum esse morbum, ubi maxime causa valet. Contra autem, in America Australi nunquam ortam rabiem caninam affirmatur *. Ita JACOBUS, 'I am informed by a letter from Colonel Martin of Antigua, a gentleman I can depend upon, that no such thing as a mad dog was ever known in the Leeward Islands†.'

De agitatione vehementi quid proxime dicendum? Quando in vulgus canem aliquem esse rabiosum diffusus est, utut incertus rumor, magno circumdatur hominum numero ; calce, fustibus, lapidibus, instrumentisque aliis petitur ; huc illuc agitur ; a quonam etiam injuriae ei potissimum inferantur,

* Bibliotheque raisonnée a SUJETENIO citat. Commentar, in BOERHAAVII Aphorismum 1129.

† Treatise on Canine Madness, p. 10.

rantur, enixe certatur. Quid miri igitur miserum canem cibum potumque averfari, furere, ringi, adstantes dentibus petere? Has ob causas, multi quasi rabidi fuerunt occisi canes, qui morbi expertes, et ex toto innocui fuerunt; nisi quod, furore repentino correpti, adversus injurias sibi allatas semet defendere jure sunt conati. Neque credibile animalium horum salivam fuisse contagiosam. Res autem si ita se haberet, contagiosi sane forent vulpium, post venationem longam venaticis canibus vulnera inferentium, morsus. Canibus vero per hanc causam, venationemve luporum Continenti Terra usitatissimam, fauciatis, nunquam incidere fertur hydrophobia.

Defectus perspirationis, qui inter canini generis animalia fere universus esse conceditur, ad hunc effectum proclivitatem dare saepe putatur. Hoc autem ratiocinium, cui logici petitionis principii indunt nomen, hoc in loco convellam? Nonne hanc doctrinam, venenum rabiosum sua sponte nonnunquam revera oriri, propugnantium prius demonstrare est, quam ullum corporis statum ad
id

22 DE RABIE CONTAGIOSA.

id progenerandum aliquid conferre debeat concedi?

Idem dici potest de vermiculo sub lingua delitescente *. An hoc vero hodie quidquam aliud esse credi potest, quam vulgi dogma in caecitatem et errorem proni? Si tamen aliquid tumoris ibi adesse concedas, glandula quaedam salivaria, ductusve ejus excretorius, esse videtur †. Haec sola vero, si animalia rabiei opportuna reddat, existat necesse in omnibus, quae unquam rabiem, vel a contagione, sunt experta; quia in omnibus saliva reperitur contagiosa. Ex auctoribus vero constat, feles, simias, equos, asinos, mulos, boves, fues, oves, variorumque generum aves, rabiei esse obnoxios ‡. Quinetiam multa alia praeter canini generis ani-

* Qui primus hujus vermiculi meminuit, is est **PLINIUS**, apud quem haec verba reperimus: ‘Ergo vermiculus in lingua canum, qui a Graecis *λυσσα* sive *λυττα* appellatur, quo exempto, infantes catuli nec rabidi fiunt, nec fastidium sentiunt.’ Nonne mirum est hoc somnium ad nos usque pervenisse?

† Vide disquisitionem Inauguralem **ALEXANDRI BRODIE** ab **HEYSHAMO** citatam. Disput. Inaug. p. 23.

‡ **HILLARY**’s Diseases of the West Indies, p. 246.

animalia hydrophobiae spontaneae patere dicuntur. De hoc ita STALPARTIUS VANDER WIEL, ‘Aristoteles, Caelius Aurelianus, ‘Porphyrus, Albertus Magnus, Avicenna, ‘Eustachius Rudius, Valleriola, ac Ferne-
 ‘lius, omnes multorum meminisse anima-
 ‘lium quibus sponte, nec a cane morsus,
 ‘supervenerit rabies : Haec autem inter
 ‘numerant equos, lupos, camelos, porcos,
 ‘boves, vulpes, urfos, pardos, simias, vi-
 ‘verras, mustelas, imo et gallos gallina-
 ‘ceos *.’

Hinc plane apparet, hanc substantiam vel rabiei non causam esse, vel in omnibus animalibus, quorum fecimus mentionem, ex aequo existere ; atque igitur in genere canino pro causa proclivitatis ad morbum singulari non esse habendam.

Caeterum insuper, hanc opinionem fundamento parum stabili inniti, atque hunc vermiculum fictum inter et rabiem nihil nexus omnino intercedere, testatur experientia. Haec etenim profert JACOBUS : ‘I am cer-
 ‘tain, from experience, that dogs, thus
 ‘treated,

* Observat. Rarior. Cent. I. p. 402.

24. DE RABIE CONTAGIOSA.

‘treated, run mad equally with those who
‘have never suffered this absurd opera-
‘tion *.’

Quam parum ad morbum movendum
hae sufficiant causae monstrare conatus, no-
tare pergo, has, quanquam revera cum rabie
canina conjungerentur, venenum hydropho-
bicum generare posse, nec probabile esse nec
necessarium. Nonne aequè credibile, eas
systema ad morbum, veneno jam nondumve
recepto, proclive reddidisse, aut vim veneno
intendisse? Ita, quantum calorem spectat,
serpentium et aliorum animalium venena-
torum morsus, certius citiusque noxae esse in
regionibus calidis quam frigidis, compertum
habemus: ‘Neque enim brumali tempore
‘adeo nocens eorum venenum est, quam
‘quidem aestivo, nec hyeme tam cito intro
‘serpit penetratque, adeoque tam cito non
‘necat virus ab ipsis morfu transmissum,
‘quam aestate. Caeterum, constat etiam
‘morsus vulnerave plerorumque venenato-
‘rum animalium citius multo vehementius-
‘que nocere in regionibus fervidiore sole
‘calen-

* Treatise on Canine Madness, page 204.

‘calentibus, quam gelidam Arcton propius
 ‘accedentibus terris *.’ Ita omnes causae
 enumeratae corpus ad veneni operationem
 forsitan proclivius reddere possunt, humorum
 putredinem aut solidorum irritabilitatem
 augendo.

Ad alii, quod quoque objicitur, respon-
 dendum, causas nempe ab initio contagionem
 generantes posse eam hodie quoque gene-
 rare, transeundum est. Hoc posse incidere,
 vel affirmationis hujus partes inter sese non
 pugnare, conceditur; revera autem incidere,
 haud credibile. Mortalium aliquem pri-
 mum patremque extitisse, quem absque coitu
 procreatum fuisse oportet, potest demonstra-
 ri. Quisnam vero infantem hodie, venere
 non praeeunte, aliquando nasci propterea
 affirmet? Proh affirmationem ridiculam
 sane et jocosam! Ita, quanquam tempus
 olim fuisse quo virus variolosum fuerit ge-
 neratum omnes concedunt; nemo tamen,
 qui hunc morbum alii causae quam conta-
 gioni tribuit, hodie reperiendus.

D

Qui

* STALPART. VAN DER WIEL Observat. Rar.
 Cent. I. p. 430.

26 DE RABIE CONTAGIOSA.

Qui fit igitur, rogari potest, cum rabies nunquam sponte oriatur, saepissime sine causa evidenti rabiosos evadere canes, qui, morfu alios hydrophobicos reddentes, rabiei verae optimum praebent documentum?

Ignorantia nostra, respondeo, rationis qua contagionem acceperunt, minime est argumento non esse revera veneno imbuta haec animalia.

Ad variolae imprimis et syphilitidis analogiam decurratur. Modus utcunque lateat quo illa contrahatur, a contagio externo eam oriri, nunquam, quantum sciam, dubitatum. Quo tempore in Europa primum apparuit syphilis, per omnes hominum ordines adeo grassabatur, ut reges, ut sacerdotes, ut ipsae religioni sacrae, furori ejus succubuerint oppressi. Quid mirum igitur, veram si celassent causam auctoritas regia, disciplina monastica, austeritas virginea, et si sibi met elegisset causam quisque conditioni propriae accommodatissimam? Hodie hae evanuerunt nugae, atque omnes, exceptis quibusdam Dianae cultricibus speciosis, a solo contagio nasci syphilitidem consentunt.

Quod

Quod ad rabiem caninam spectat ; si vulnus levissimum, aut salivam epithelio applicatam ad contagionem impertiendam sufficere ; si canes, propter mutuam consuetudinem, variis hujusmodi injuriis esse obnoxios ; si venenum diu, a tribus nempe hebdomadis ad annos etiam quadraginta *, in parte primo affecta posse latere, considerare, facile concedetur, quod in omni hoc genus casu imbutum fuerit animal, quamquam per nullum signum apertum contagionis originem queamus investigare.

Rabiem insuper non sine contagione animalia afficere, ex hoc videtur constare, quod, ut antea memoravimus, in America Australi, Antigua, aliisque quibusdam Indiae Occidentalis Insulis, nunquam notus fuit canis rabidus. Omnes vero fictas causas externas, quarum facta est mentio, in canini generis corpora illis in regionibus non raro agere, non est cur negemus. Si autem, e

con-

* MORGAGNI de sedibus et causis morborum epist. 8. art. 21. ' Alzaharavius compertum sibi scribit, ' venenum, antequam liquido appareret, integros ' quadraginta in corpore latuisse annos.' STALPART. VAN DER WIEL Observ. Cent. 1. p. 424.

28 DE RABIE CONTAGIOSA.

contrario, contagium necessarium esse concedamus, facilis fane hujus rei explicatio. Variola, quamvis ex aliis in alia loca facillime devehitur, huic insulae olim omnino defuit. Rabies autem, quae veneni contactu solummodo ab uno in aliud animal potest vulgari, in illas regiones, nisi animal veneno imbutum eo deferatur, diffundi nequit.

Verisimilior denique videtur haec opinio, cum non negatur in ea potissimum animalia agere dici causas supra comprehensas, quorum vitae ratio falsa vel comperiri vel refelli maxime prohibet.

Si forte doctrinae nostrae objiciatur, venenum hydrophobicum natura singulari non posse esse praeditum, quod effectus suos tempore post morsum tam incerto edit, respondeo, rabiei symptomata certo post morsum tempore, quod postea monstrare conabor, se ostendere solere. Si res vero aliter sese haberet, nihil valeret illud argumentum, quia syphilis tempore post ulceris ortum certiore non incidit, neque tempore semper definito post insitionem oritur ipsa variola.

Haec considerata, ut credam, suadent, venenum sui generis esse hydrophobicum, receptumque

DE RABIE CONTAGIOSA. 29

ceptumque in corpus simile generare venenum; ab actione quoque ejusdem generis substantiae nunquam non derivari: Aliis verbis, nunquam absque contagio incidere rabiem. His adductus, nomen RABIEI CONTAGIOSAE huic morbo indere volo.

Hanc argumenti nostri partem eo fusius tractavimus, quod auctor nullus inveniri potest, qui opinioni vulgari non assentitur.

Indolem veneni hydrophobici ut explicandam suscipiamus proximum est; haec vero caligine tam spissa involvitur, ut, omnibus eam spectantibus silentio praetermissis, ad modum quo in corpus agat, vel ad causam morbi proximam signorumque rationem, consideranda progrediar.

DE CAUSA PROXIMA, ET RATIONE SYMPTOMATUM.

De his generaliter solum dicere in animo est.

Magnam, quae rabiem inter et variolam interest, similitudinem jampridem designavi. Morbi hujus iterum considerentur phaenomena.

Plagae

30 DE RABIE CONTAGIOSA.

Plagae leviusculae insita materie variolosa, facile ut plurimum sanatur vulnus; quartum autem plerumque post diem, evidenter rubescit pars affecta, calescit, leniter dolet. Haec postea, quae omnia veneni actionem quandam demonstrant, sequuntur affectus universi symptomata. Secunda vero hac inflammatione quibuscunque causis impedita, morbus certissime evitatur. Hinc apparet per quatuor dies venenum latere, primum quoque effectum esse inflammationem loco propriam, per quam morbus in systema diffunditur. Quid huic cum rabie contagiosa commune sit, proxime inquiremus.

Inter enarranda signa jam memoravimus, quod, morbo a morfu proficiscente, vulnus, ut solet, sanatur, et sanitate consueta in tempus fruitur morfus; post aliquantum vero temporis, pars vulnerata inflammatione atque doloribus vagis affici incipit. Hoc plures silent auctores; id autem revera accidere, testantur omnes qui ad partem morsam scrutandam se appulerunt.

Plurimorum a lupo rabido morforum historias in lucem edit ROSEUS, medicus Gallicus, quorum aegrotantium unius ita depin-

guntur

guntur signa : ‘ Je remarquai une grande
 ‘ cicatrice encore toute violette, dure, et tres
 ‘ douloureuse, occupant tout le poignet
 ‘ gauche, et couverte d’une croute assez
 ‘ épaisse. En conséquence des déchiremens
 ‘ que le loup avoit fait avec ses dents, cette
 ‘ cicatrice étoit entourée d’un cercle rouge-
 ‘ brun et fort gonflé *.’

‘ Examining his leg,’ inquit WRIGHT-
 SON, chirurgus, ‘ all I could perceive was a
 ‘ very small superficial dry scab, with a faint
 ‘ red streak issuing from it to a little di-
 ‘ stance †.’

Haec quoque memoriae prodit JACOBUS :
 ‘ So soon as the contagion has made a pro-
 ‘ gress, and altered the habit to a certain
 ‘ degree, the part where it was originally
 ‘ received, generally begins to inflame, fef-
 ‘ ter, and be painful; and the distemper,
 ‘ which has already been described, comes
 ‘ gradually on ‡.’

In eandem sententiam concessit Illustris
 SAUVAGESIUS : ‘ Verum ejus venenum
 ‘ diu et circiter quadraginta dies in corpore
 ‘ latitat

* Journal de Medicine, tom. 5.

† Medical Transactions, vol. 2. p. 195.

‡ Treatise on Canine Madness, p. 69.

32 DE RABIE CONTAGIOSA.

‘ latitat antequam evolvatur ; . . . tunc vero
 ‘ vulnus antea sanatum dolet, rubet, intumescit *.’

Audi denique TISSOTEM : ‘ Quand
 ‘ quelqu’un a été mordu, ordinairement la
 ‘ plaie se referme aussi aisément que si elle
 ‘ n’étoit point venimeuse ; mais, au bout de
 ‘ quelque tems, plus ou moins, le plus souvent
 ‘ six semaines, on commence à sentir
 ‘ dans l’endroit où étoit la plaie, une douleur
 ‘ fourde ; la cicatrice se gonfle, rougit,
 ‘ se r’ouvre, et laisse couler une humeur âcre,
 ‘ puante, rougeâtre †.’

Hi auctores opinionem videntur confirmare, rabiei contagiosae symptomata nunquam oriri absque aliqua inflammatione praecedente ; haec quanquam a parum attentis non semper fuerit notata.

Varium, quo oritur haec inflammatio, videtur esse tempus. Si de hoc ab aliis signis enatis judicare liceat, multas eo spectantes historias atque sententias subministrant auctores.

In

* Nosologia, tom. 2. p. 233.

† TISSOT, avis au peuple, tom. 1. p. 152.

DE RABIE CONTAGIOSA. 33

In Actorum Philosophicorum Societatis Regiae Londinensis numero 207. haec referuntur : ' A child about three years old ' was bit on the masseter muscle by a mad ' dog. The wound was treated with digestsives. . . . In a little time, there was a discharge of a very laudable pus, and the ' wound incarnated very fast, without any ' inflammation. In about three weeks after ' this, the child was seized with a fever, ' disorderly pulse *,' &c.

In numero 323. ' On the 20th of April, ' a mad bitch was hunted in the streets of ' London, when a lad of about nine years of ' age struck at her with a stick ; upon which, ' flying in his face, she bit him in the right ' cheek. He continued very brisk and well ' till the 22d of May, when he seemed ' dull †,' &c.

Eodem numero aegrotorum duorum traduntur historiae, quorum alteri post hebdomadas decem, alteri post tres menses a morfu, supervenerunt symptomata.

E

' Le

* Medical Essays abridged, vol. 1. p. 161.

† Ibid. vol. 2. p. 1.

‡ Journal de Medecine, tom. 3. p. 203.

34 DE RABIE CONTAGIOSA.

‘ Le premier de Decembre 1749, un chien
‘ tres gros et enragé mordit un cheval à
‘ l’ epaule, au poitrail, et aux narines. Le
‘ 25. du même mois il parut avoir horreur
‘ de l’eau *.’

‘ De canis rabiosi morfu agens Actuarius,’
inquit Cl. FRIENDIUS, ‘ Ex eo hydro-
‘ phobiam post anni intervallum ortum se
‘ novisse tradit : Quidam, inquit, hanc post
‘ septem annos apparere aiunt †.’

Ægrotus infelicissimus, cujus historiam a
NICOLAO MUNCKLEY editam nuper citavi-
mus, Julii die undecimo morfus, Augusti die
decimo nono symptomatis fuit correptus ‡.

In Actis Philosophicis, historiam refert
MARTINUS LISTERUS : ‘ A very strong
‘ and well proportioned young man was bit
‘ by a mad dog in the right hand. The
‘ wound healed of itself, and the thing was
‘ forgotten. In about five or six weeks, he
‘ complained of pain §,’ &c.

In numero ejusdem operis 169. ‘ A pa-
‘ tient had been bitten by a mad fox in the
‘ right

* Journal de Medecine, tom. 3. p. 203.

† Historia Medicinæ, folio edit. p. 453.

‡ Medical Transactions, vol. 2. p. 46.

§ Medical Essays abridged, vol. 1. p. 74.

‘right hand. In six weeks after, he began to be affected with shifting or wandering pains *,’ &c.

In numero deinceps 448. ‘About the latter end of November, a groom was bit in the hand, . . . On the 4th day, the wound was healed. . . . On the 7th of January following, he was seized with sickness, vertigo, and a faltering in his speech and memory †.’

Un animal,’ inquit M. DARLUE, ‘mort un habitant du pays au visage, qui mourut hydrophobe dans les quarante jours ‡.’

Denique, ‘Quidam e domesticis primarii cujusdam viri . . . a cane Danico fuit morsus ad finem mensis Octobris. Ab illo tempore salute inconcussa ad hunc usque diem Decembris proximi sequentis undecimum gaudierat §.’

Ex plurimis apud auctores historiis rependiis, duodecim ecce sine discrimine excerptas ;

* Medical Essays abridged, vol. 1. p. 120.

† Ibid. tom. 2. p. 337.

‡ Journal de Medecine, tom. 14.

§ RIDLEY, de Asthmate et Hydrophobia Observatio 25.

36 DE RABIE CONTAGIOSA.

cerptas ; in quarum sex novissimis, symptomata post dies circiter quadraginta ab inflicta plaga videmus apparere. Id a clarissimo SAUVAGESIO et TISSOTE confirmatum antea memoravimus. Ab Antiquis in eandem sententiam itum : ‘ Et quandoque,’ inquit AVICENNA, ‘ interficit inter hebdomadam et similia, usque ad sex menses ; et ‘ spatium temperatum est quadraginta dies*.’ Ita MEADIIUS, ‘ There are instances where ‘ the effects have been deferred to three, ‘ four, or six months ; nay, some authors say, ‘ to a year and longer. GALEN himself ‘ saw one after a year. I remember one after eleven months. But the attack is generally within thirty or forty days, tho’ ‘ very often sooner ; sometimes in fifteen or ‘ sixteen days †.’ Idem fere affirmat SYDENHAMUS : ‘ Post quadraginta dies aut ‘ plures melancholica adfunt symptomata.’ Denique JACOBUS : ‘ I think it is agreed ‘ that the distemper most generally begins ‘ to manifest itself about 40 days after the ‘ bite ‡.’

Has

* Liber 4tus, Tractatus 4tus.

† Mechanical Account of Poisons, p. 130.

‡ Treatise on Canine Madness, p. 43.

Has auctoritates, dies quadraginta intervallum usitatissimum esse, post quod apparent inflammatio et affectio topica, satis superque probare existimo.

Quo sententiam quam ex his deduco paucis proponam : Rabiem puto contagiosam a sui generis veneno, in aliquam systematis partem inserto, originem trahere ; id autem per dies plus minus quadraginta ibi latitare, neque manifeste in corpus agere ; ex eo vero tempore excitare inflammationem topicam, unde vel in systema totum diffunditur, vel idem quodam alio modo afficit.

Ultra adhuc progredior ; absorbeatur vero venenum, an in nervos ipsius partis primarie agat, unde cerebrum aliaeque partes sympathia affectae evadunt *, pro certo affirmare non audens, actionem veneni hydrophobici proprietati cuidam sedanti, seu narcoticae, me iudice, inniti, dicere procedo.

Omnia, quae sub morbi initium apparent, signa faciunt ut ita concludamus. Vires cerebri diminutas satis clare demonstrant imminuta

* Ut in aura epileptica incidere videtur.

38 DE RABIE CONTAGIOSA.

minuta vis muscularis, anxietas circum praecordia, suspiratio frequens, difficilis respiratio, anorexia, nausea, vomitus, pulsus debilis et enormis, animique torpor, quibus, per primum morbi stadium, plus minus afficitur aegrotus.

His succedunt diversarum corporis partium, pharyngis praecipue et oesophagi, sensibilitas et irritabilitas auctae. Quo pacto oriatur haec sentiendi facultas acuta, explicare vix audeo; hoc autem phaenomenon iis non esse dissimile, quae convalescentibus e febribus nervosis, vi nervosa ad statum naturalem primo redeunte, aliquando adsunt, animadverto. Sensus porro acutior ac irritabilitas ea reddunt, quae in temperamentis quibusdam debilibus, ut in mulieribus hysteria, morbo oesophagi affectione insolita plerumque comitato*, laborantibus fiunt; cui quoque, teste MEADIO, ipsa nonnunquam supervenit hydrophobia†.

His brevi manentibus, renixus systematis manifeste movetur, pyrexia, delirio, et totius

* CULLENI Synopsis Nosologica, edit. 1772. Gen. 59.

† Mechanical Account of Poisons, p. 146.

tius corporis convulsionibus, luculenter designatus. Quomodo, rogabitur, excitatur hic renixus? VIRIBUS, respondeo, NATURÆ MEDICATRICIBUS.

Hanc doctrinam, cum venia eorum bona, qui eam ut absurdam et ridiculam repudiare non dubitant, paucis exponere conabor.

E corpore vivo sanoque excisa carnis portione, exoritur caro nova, sanatur vulnus, recuperatque pars pristinas functiones; quod in ossibus aequè ac nervis, cutè aequè ac vasis fibrisque muscularibus, evenit. Quinetiam circa partem, cui, compressione vehementè aut contusione, functiones, sensus scilicet et motus, perduntur, excitatur inflammatio, exulceratur caro contusa, vicemque ejus supplet caro recens, functionibus suis vel ex toto, vel quantum ad vitam sufficit, praedita. Functionibus denique partis cujuscunque contusione turbatis, minime vero deletis, inflammatur pars ipsa, et brevi restituuntur functiones.

In omnibus his casibus non negatur effectus; eique, quod demonstrant sensus, lubentissime assentimur. Huic insuper effectui causam

40 DE RABIE CONTAGIOSA.

causam esse quoque confitemur ; et illi, quaecunque sit, causae, vim naturae medicatricem nomen indimus. Hanc igitur, quatenus eam investigavimus, definiamus : ‘ Quae animali sano detrimenta pensat, ea est vis naturae medicatrix.’

Quo longius aliquanto progrediamur ; omnia quae solidum vivum movens afficiunt externa, vel irritantia sunt vel sedantia. Id est Irritamentum, quod ad fibram muscularem applicatum protinus sequitur actio. Id vero Sedans, quod, fibrae muscolari admotum, actionem ejus protinus imminuit. Causa applicari pergente, effectum quoque mansurum esse putares ; vel, ut aliis verbis utamur, quamdiu applicatur vis sedans, ad omnem fibrarum muscularium motum impediendum protinus tendit.

Ad res veras considerandas adjungamus animum. Eo, ut omnes norunt, procedit vehementiae in Siberia frigus, ut sibi objectorum sensu circuituque digitos spoliare soleat. Talis sequitur effectus, qualis a violentia mechanica oritur. Pars afficitur gangraena. Sequitur idem, si aliquid metallicum ejusdem temperiei cujus est aër, ad carnem applicetur.

DE RABIE CONTAGIOSA. 41

applicetur. Frigoris minores gradus effectus gradu solum differentes edunt. De aliis sedantibus idem affirmandum *. Concludo igitur, haec omnia ad ejus, cui applicantur, partis functiones extinguendas, vel, quod idem, ad eam in mortuae carnis statum redigendam, quantum agunt, tendere. In primo autem, quod retulimus, exemplo, cum digitus decidit, quod membri superest cute nova operiri videmus. In novissimo, demortuae carnis vicem supplet recens, solitis praedita functionibus. En igitur effectus dignissimus notatu! Ipsos motus excitat sedans. Hos igitur per Vim Naturae Medicatricem cieri affirmamus. Explicandi gratia; posita causa, quae partem, ejusve functiones, aut omnino, aut partim delet; ii, per quos renovatur caro partisve laesae restituuntur functiones, motus, 'potestatis illius, quae 'animali viventi detrimenta pensat,' sunt effectus.

Super hac potestate affirmatur, existentem non semper agere, et agentem plus aliquando nocere quam prodesse.

F

Certos

* CULLEN's Physiology, § 121.

42 DE RABIE CONTAGIOSA.

Certos intra limites hoc verum esse conceditur. Sedantia si sint vehementiora et subitanea, convulsae sunt eousque naturae vires, ut nunquam contingat renixus salutifer. Hinc proficisci potest mors subitanea, quae ictum ventriculi vehementem nonnunquam consequitur. Contra, ea, quae jactura magnae carnis portionis reficienda est, inflammatio, eo nonnunquam pergit vehementiae, ut lethalis evadat.

Quid autem absurdi huic inest, quaeſo? Si corpus animale ea potestate foret praeditum, quae ad injurias propulsandas aut reficiendas accuratissime accommodaretur, nullae ad nos extinguendos sufficerent causae, et immortalī quoque frueremur aevo. Nobis equidem sufficit perspectum habere, animali systemati inesse vim quandam, quae saepe, et cum commodo mortalium evidentissimo, agat; licet ea, quae conetur absolvere, judicio nostro limitibus angustioribus circumscripto, abnormia videantur, atque causis regantur, quae, velamento densissimae noctis circumtectae, aciem humanam ex toto lateant, semperque latebunt.

Ex

Ex prolatis Vim Naturae Medicatricem satis accurate tandem definire possumus; eam, scilicet, systematis animalis esse potestatem, quae ad detrimenta ejus pensanda tendit *.

Quomodo

* Hinc mira adversum Vim Naturae Medicatricem praejudicia orta et invaluerunt, quod effectus ejus animae consciae in corpore animali existentis et quasi dominantis arbitrio tribuerunt. Quod vero haud affirmo. Omni per se motu materiam vacare, omnesque materiae per universum terrarum orbem motus ab actione mentis rationalis et consciae primaria oriri, persuasissimum habeo. Hi motus, ob similitudinem quandam mutuam, in ordines quosdam divisi sunt; hique rursus in classes quasdam, ex signorum evidentia et simplicitate originem ducentes, fuerunt redacti. Ita ubique humum versus tendit materies. Aliquando insuper materiei particulae se invicem attrahunt; aliquando se invicem repellunt. Tres sectiones indicant haec phaenomena; quarum prima *attractio gravitationis* nuncupata est; altera *attractio cohaesionis*; novissima *repulsio*. Hi effectus nominantur *leges*; quod verbum 'effectus similes, et, quantum liquet, remotissimos collectos' significat. Modo dictis *leges mechanicae* nomen impositum. Aliam insuper inter corpora quaedam attractionis speciem, obscuriorem altera et magis implicatam, videmus, cui *chemicae* nomen indimus. Dissimiles denique vide-

mus

44 DE RABIE CONTAGIOSA.

Quomodo cum spasmī progeneratione
conveniat haec doctrina, proximum est ut
dica-

mus in corpore animali motus ; qui, in genere,
sub duo capita redigi possunt ; eos, scilicet, qui
ab actione mentis consciae, in ipso animali,
pendent ; eosque, qui sponte et absque conscientia
gignuntur. Hi *legum animalium*, seu *legum
Oeconomiae Animalis*, nomen sibi adepti sunt ;
absque jure quidem, quantum ad motus spon-
taneos attinet ; quippe quod multa vegetabili-
um propria, circuitus nempe, nutritio, vis calo-
ris procreatrix, et similia, ab eodem fonte videntur
oriri. Sub his Vim Naturae Medicatricem collocan-
dam puto. Omnes hujusmodi motus a voluntate
DIVINA, et eatenus a mente conscia, profluere
sentio ; nequaquam vero ab actione animae ipsius
animalis primaria puto nasci. Huic opinioni plane
assentitur GAUBIUS, ‘ Multifariae autem, quibus
‘ corpus vivum pollet, vires motrices, quum rebus
‘ nocivis irritatae semet exserunt, praecipuum
‘ praestant vitae ac sanitati praesidium. His certe
‘ nituntur facultates modo allegatae. Inde pro-
‘ fluunt motus automatici, irregulares quidem
‘ multimodis, at saepe beneficentissimi, certa-
‘ que determinatione ad salutarem finem tendentes ;
‘ etiam si, mente nec imperante nec conscia, et vel
‘ invita quoque fiant, hujusque adeo consilio ne-
‘ quaquam tribui possint *.’ In eandem quoque
sententiam II. CULLENUS, de febribus agens :
‘ How the state of debility produces some of the

‘ symp-

* GAUBII Pathologia, § 640.

dicamus. Per causam sedantem seu narcoticam applicatam, musculus potestatis suae motricis, vel, quod idem, nerveae, partem amittit; renitente autem Vi Naturae Mediatricae, novus fit potestatis nerveae ad partem cursus, modo impetu, modo duratione abnormis. Aliis verbis, contractionibus afficitur musculus debilitatus, quae aliquando sunt validae et constantes, atque *spasmi* † dicuntur; aliquando cum relaxationibus alternant, et *convulsiones* § nuncupantur. Haec remanent, donec vim partis nerveam restituerint, aut potestatem motricem penitus deleverint.

Quo ad rabiem contagiosam revertamur; effectus eisdem, qui in uno musculo a vi sedante topice applicata fiunt, ab eadem ad ipsum

‘ symptoms of the cold stage, we cannot particularly explain, but refer it to a general law of the animal oeconomy, whereby it happens, that powers which have a tendency to hurt and destroy the system, often excite such motions as are suited to obviate the effects of the noxious power. This is the Vis Mediatric Naturae so famous in the Schools of Physic †.’

† CULLEN’s Physiology, § III.

§ Ibid. § 112.

† CULLEN’s First Lines, § 37.

46 DE RABIE CONTAGIOSA.

ipsum cerebrum admota per totum genus musculare editum iri, facile videmus.

Hinc vaforum extremorum spasmus, et inde, pro gradu renixus, febris synocha aut typhus *. Inde quoque delirium ferox aut mite †. Convulsionibus autem violentioribus substantibus, defecturas cito naturae vires et subitum languorem funestum putares. Quod revera evenit. In soporem namque et paralyfin saepissime incidit, animamque efflat aegrotus.

Hos effectus potestati sedanti seu narcoticae inniti, a priori concluso ; vim conclusioni majorem per argumentum ab experientia deductum comparare conabimur. Hoc autem sufficiunt effectus opii, ea, ut mortem faciat, quantitate adhibiti. Animal, magna hujus quantitate sumpta, primo invadit stupor, cui sopor cito succedit ; quem inter sensu motuque voluntario destituitur. Tremoribus vero atque jactationibus hoc sopore gradatim turbato, expergiscitur. Modo plus, modo minus gravitatis et spatii habent

* Vide CULLEN's First Lines of the Practice of Physic, tom. 1. § 46, 54. et sequent.

† Ibid. § 45.

DE RABIE CONTAGIOSA. 47

bent hae convulsiones, donec summa tranquillitas morsque tandem accedant. Cani, cui opii crudi drachmas duas aqua fervente solutas dedit MEADIUS, crura, quibus motus voluntarius omnino defuisset, brevi ante mortem evaserunt, ut ipsis utar MEADII verbis, 'stiff and rigid like sticks. On a sudden,' inquit ille, 'his limbs became limber, and he died *.'

Quae de ratione symptomatum proferenda putavi, iis ad finem perductis, ad partem argumenti, quae summi momenti est, curationem, nempe, perveni.

DE CURATIONE.

Haec argumenti pars duo complectitur, prophylaxin, scilicet, et sanationem.

Sub prophylaxi duo indicata sunt comprehensa :

Primum, virus expellere aut amovere ;

Secundum, actionem ejus in systema praecavere, vel saltem minuere.

Quantum

* Mechanical Account of Poisons, p. 267.

48 DE RABIE CONTAGIOSA.

Quantum primum indicatum spectat; inter omnes auctores, et antiquos et recentiores, convenit, partem morfam protinus extirpare sine dubio esse efficax ad praecavendum morbum; quod igitur aegroto, statim post morsum medicinae auxilium petenti, quam maxime semper suadendum. Hoc vero rarissime evenit. Cum vero aliquis morsus fato concedit, plurimi postea dente canina laesi, de salute sua anxii, ad medicum confugiunt, nulla quamvis apparuerunt morbi symptomata.

Rebus ita se habentibus, quid igitur agendum? Extirpationem tam feram nihil valere, uno ore medici conclamant. Auctores autem consulamus: ‘Et si consecutus fueris eum,’ inquit AVICENNA, ‘post dies plures illis ei supervenientes, tunc in dilatazione vulneris non erit utilitas; et neque superflue laboretur in ea, quoniam laedetur aeger sine plurima utilitate . . . quoniam venenum jam sparsum est*.’

Insuper MEADIUS, de partis morfae excisione agens, ait, ‘I cannot but say that I think

* Liber 4tus, Tractatus 4tus.

DE RABIE CONTAGIOSA. 49

‘ think all this severity needless. The de-
 ‘ sign of it is to draw out the poison. But,
 ‘ as it has been proved that this immedi-
 ‘ ately affects the nervous liquor, the mis-
 ‘ chief must have taken place before appli-
 ‘ cations of this kind can be made *.’

Ita JACOBUS : ‘ I have no experience of
 ‘ the virtues of salt, or a hot iron, applied to
 ‘ the part affected by the bite ; but, I must
 ‘ confess, I think them likely to do some
 ‘ good, provided their application is imme-
 ‘ diate. But I should have very little de-
 ‘ pendence on either, or both, if used ten
 ‘ minutes after the reception of the injury ;
 ‘ for, in a very little time, the contagion
 ‘ may have reached where neither the salt
 ‘ nor the cautery can follow it †.’

Quo auctoritates nimis plures non conge-
 ram, aliam solum, e Disputatione, scilicet, In-
 augurali HEYSHAMI in medium proferam.
 ‘ Adversus autem scarificationem et caute-
 ‘ rium, sive potentiale sive actuale, hoc in-
 G ‘ super

* Mechanical Account of poisons, p. 155. Vide
 quoque HEURNII libr. de morb. cap. 13 PAL-
 MARIUM de morfu canis rabidi, p. 338.

† Treatise on Canine Madness, p. 205.

50 DE RABIE CONTAGIOSA.

‘super urgendum est, quod nihil, nisi statim post morsum applicata, prodesse possunt. Venenum subtilissimum tam cito systema penetrat, ut nullo chirurgico auxilio, nisi membro reciso amoveri possit *.’ Quo nihil amplius addam, omnibus, qui hac de re consulto agunt, idem videtur animus.

Hae autem opiniones ab hypothese natae videntur. De causis differens, magnam rabiem inter et variolam atque syphilitidem intercedere similitudinem monstrare sum conatus. Probare aggressus sum hujus morbi symptomata, ut in variola, a secunda pendere inflammatione, quae quadragesimum circa diem ab inflicto morso plerumque oritur; quod ante tempus, venenum iners, eoque, cui primo applicatum fuit, loco circumscriptum mansit.

Hinc igitur aperte cogi potest, quod, intra dies quadraginta post inflictum vulnus, vel quolibet alio tempore ante secundam inflammationem, parte morosa extirpata, certissime morbo venienti occurritur. A Cl.

MON-

* Disputatio inauguralis, p. 51.

DE RABIE CONTAGIOSA. 51

MONRONE * discimus, venenum, siulceri incidenti in gonorrhoea tota superficies interna cito excidatur, systema non penetrare, vulnusque brevi sanari. Denique, JOHANNES HUNTERUS †, cui hanc notionem acceptam refero, affirmat, morbum, si quartum ante diem ab insito veneno varioloso, vel quolibet alio ante secundam inflammationem tempore, excindatur pars laesa, per systema nunquam diffundi.

Auctorem unum solummodo, qui in hanc de rabie sententiam concessit, scilicet, GEORGIUM BAKERUM, Equitem Auratum medicumque, novi; qui de variolae insitione agens, haec habet apposita verba: ‘Before the variolous poison, when inserted, takes effect, an inflammation ever arises on the place of its insertion. Where no such inflammation appears, no small-pox ensues in consequence of inoculation. The same thing is observable in another animal poison, generated, like this, by disease; namely, that which is infused into a wound made by the bite of a mad dog. Altho’ this

* In praelectionibus suis.

† In praelectionibus suis.

52 DE RABIE CONTAGIOSA.

' this wound sometimes readily heals up,
 ' yet it constantly breaks out afresh, and
 ' inflames, before any of the terrible symp-
 ' toms appear. May it not then be sup-
 ' posed, that these poisons are, for some
 ' time, confined in the part to which they
 ' were applied, and do not enter into the
 ' habit, till, by a topical inflammation, they
 ' have shewn their powers and energy for
 ' further mischief? If such a supposition
 ' be probable, does it not, in the case of the
 ' bite of a mad dog, confirm the propriety
 ' of an obvious experiment, whether the
 ' cutting out or burning the part wounded
 ' might not prevent the effect? This has
 ' been proposed; if ineffectual, perhaps a
 ' sufficient quantity of flesh has not been
 ' destroyed; and it is natural to suppose,
 ' that such an operation may have been per-
 ' formed in too much haste, under the in-
 ' fluence of a presumption, that it must be
 ' useless, if not immediate; or, possibly,
 ' with too great tenderness for the unhappy
 ' sufferer. But, if the poison be only con-
 ' fined in the wounded part, may not the
 ' operation be expected to be successful at
 ' any

'any interval, provided only it be before
 'the inflammation, and other bad symptoms
 'begin to appear? One can hardly suppose
 'a case in which such an experiment would
 'be tried in the inoculation of the small-
 'pox. But, in support of this reasoning, I
 'am informed, that the cutting out the parts
 'surrounding, and at the bottom of a recent
 'venereal ulcer, so that none of it be left,
 'has entirely prevented any further symp-
 'toms of the disease; the wound having
 'healed like a common wound, without
 'any use of mercury *.' *Hactenus ille*
auctor. Partis extirpationem Londini usi-
tatam esse aiunt. Quantum profit, doce-
bunt tempus et experientia. In morbo in-
terim tam horrendo summam attentionem
meretur quodque probabile. Si hoc vero
efficax esse experientia testetur, vulgus de
omnibus ad hoc remedium spectantibus cer-
tius fieri debet, ne serius ad id confugientes
de salute desperent, remediumve certum va-
nis et inanibus posthabeant.

Si igitur pars morfa talis fit, qualis hoc
 modo curari potest, undique circa morsum
 et

* Medical Transactions, vol. 2.

54 DE RABIE CONTAGIOSA.

et profunde scalpello excindatur caro. Si vero sanatum sit vulnus, magnitudini ejus, quae interrogando inspiciendoque accurate discenda, adaequetur extirpatio. Scalpellum liberaliter adhibere, nec misericordia falsa aegro parcere, chirurgum oportet. Cauterio, five actuali seu potentiali, scalpellum certe anteponendum est; quippe quod illa sit medendi ratio violenta, crudelis, et omnibus ingrata; haec quoque lenta, molesta, et a chirurgo difficulter semper administrata.

Peracta excisione, supra vulnus applicentur cucurbitulae, quibus eo consilio sanguis copiosius detrahatur, ut, si fieri possit, ablutur id veneni quod altius forsitan quam scalpellum descendit, potuit latere. Postea, causticorum mitium ope, apertum fervetur vulnus; et detergenti aliquo leni, aqua, scilicet, tepida leviterque salsa, saepius ab omni parte lavetur.

Usus pulveris nitrati, causa vulneris dilatandi deflagrati, laudat Cl. FOTHERGILLIUS *, quod equidem satis efficax, timidif-

que,

* London Medical Observations and Inquiries, vol. 5. p. 296.

que, qui scalpellum refugiunt, praecipi potest. Quinetiam, si non sit commune causticum potentiale, ad hanc medendi viam confugiatur. Quod cum factum est, vulnus, ut supra positum, quantum reliqua spectat, curandum est. Parti morfae, quae non tuto excindi potest, undique scarificatae, vel scalpello punctae, admoveantur cucurbitulae. Deinde causticorum ope apertum servetur ulcus, quod humores tempus in diuturnum profluere sinat.

Cum haec autem ad morbum praeveniendum sufficere nondum satis compertum habeamus, remediorum internorum usum, praecipue cum pars laesa radicitus evelli nequit, prohibere haud debent. Horum magna adhibita fuit copia, quorum singula ab adhibentibus maximis laudibus elata.

Antiquissimum, cujus mentio fit, remedium est cineres cancrorum fluviatilium, ab AESCHRIONE inventi et imprimis parati. De hoc ita loquitur GALENUS: ‘Parella erat aeris rubri in quam impositos cancos viventes haecenus ulsit, ut in cinerem redacti facile ad laevorem redigi possunt. Hic Aeschrion paratum semper in aedibus

56 DE RABIE CONTAGIOSA.

‘ aedibus hoc habebat medicamentum tem-
 ‘ pore aestivo, urens eos post ortum canis,
 ‘ quando Sol in Leonem transisset, non nisi
 ‘ Luna decima oclava.’ Hoc autem reme-
 ‘ dium haud per se fuit adhibitum : ‘ Thu-
 ‘ ris sane partem esse oportet, quinque au-
 ‘ tem gentianae, porro cancrorum decem
 ‘ Porro, bibendum hoc medicamen-
 ‘ tum iis, qui a cane rabido fuissent morfi,
 ‘ praebebat quotidie, diebus quadraginta,
 ‘ mensura cochlearii magni, aquae insper-
 ‘ sum. At, si non protinus ab initio, verum
 ‘ aliquot post dies, curam cepisset demorfi,
 ‘ tunc quotidie duo cochlearia aquae insper-
 ‘ gebat.’ ‘ Haec scribenda censui,’ addit
 GALENUS, ‘ quia nullus unquam eorum,
 ‘ qui illo fuerint usi, sit mortuus *.’

Ab hoc haud multum discrepat reme-
 dium a DIOSCORIDE laudatum. Cancro-
 rum fluviatilium cinerum in pulverem re-
 ductorum cochlearia duo, cum radicis genti-
 anae optime comminuta cochleari uno com-
 mista, ex vini meraci quatuor cyathis, per
 dies quatuor sequentes devorari iussit. Et
 de

* GALEN, de Simp. Med. Fac. tom. 13. p. 310.
 311.

de medicamento hujus efficacia adeo illi persuasum ut ‘ το μὲν ἀριστον,’ addat, ‘ ἐπὶ τῷ λυσσώδη-
 ‘ των βοηθημα, ὃ δὴ καὶ μόνον ἐνίοις ἡκεῖσιν, τὸτο ἐστὶ, καὶ
 ‘ χρηστὸν αὐτῷ μετὰ πεποιθήσεως.’

Ut non amplius temporis in remediis, quae ut certa laudata sunt, enumerandis consumam, de virtute eorum in BOERHAAVII expertissimi ornatis verbis animi sensa enunciare mihi liceat : ‘ Haecenus vero nullus ea comperta fides, cui credi queat salus miserrime periclitantis hominis, quum nullum sit notum, cujus experimenta certa ; sed vel speculationi ortum debent, vel descriptis ex alio confisum fuit : Nec ÆSCHRIONIS apud GALENUM et ORIBASIIUM arcano de cancris combustis ; nec SCRIBONII LARGI famigerata opiata ad rabiem Sicularum ; nec PEREGRINI consilio de pelle hyaenae ; nec ÆTII, RUFI, POSSIDONII cinere cancrorum cum Theriaca ; nec jactata PALMARIO medela ; vel nimis laudato MAYERNO, GREW, et venatoribus, stanno cum mithridatio ; nec in somniis sacris revelata radice cynorrhodonis ; aliisve in coelum elato lichene ci-

H

‘ nereo

58 DE RABIE CONTAGIOSA.

‘nereo terrestri, pimpinella, jecore rabiosi
‘canis exusto, et similibus, exceptis *.’

Post mortem BOERHAAVII, alia in
usu esse coeperunt remedia prophylactica.
Illius vulgo ORMSKIRK dicti, in provinciis
Lancastriensi, Cestriensi, et vicinis, per tri-
ginta annos usus invaluit. Ejus efficaciam
tam strenue defendit HEYSHAMUS, qui ex
terra calcaria praecipue conflatum esse † ex-
perimentis probavit, ut, ‘pro certo habeo,
‘dicat, solum certumque remedium prophy-
‘lacticum adhuc inventum, excepta mem-
‘bri aut partis recisione, esse terram absor-
‘bentem vel calcariam ‡.’ ‘Somnia vero
‘haec esse non docentis sed optantis,’ ju-
dico. De hujusce remedii potentia cur
ambigam, haec in causa sunt.

Canes

* BOERHAAVII Aphorism. 1147.

† ‘Nempe

℞ Pulveris Cretae ʒiſ.

Boli Armenae ʒiiij.

Aluminis gr. x.

Pulveris Enulae Campanae ʒi.

Olei Anisi gut. vi. M.

‡ Disputatio inauguralis, p. 29.

Canes pro rabiosis saepe falso haberi, conatus sum demonstrare *. In omnibus hisce casibus, ii, qui inter animal exagitandum forte mordentur, hoc remedium laudatum, si modo vicini sint, sumunt, et, quod quidem speres, morbi expertes manent. Eousque etiam aliquando procedit trepidatio, ut, non paucis, qui probe noverunt, testibus, multi vicina incolentes, singulis annis eo medicamento uti consueverint, qui animali, quod rabidum esse suspicati sunt, occurrerunt.

Dum biennium vel paulo diutius apud Lancastrienses agerem, quanquam in hoc nunquam intentus fui, duo hujusmodi exempla mihi videre accidit. Juvenis mulierque generosi hoc sumpserunt remedium, qui canem forte demulcissent, quem segnem, oculis hebetem, potu ciboque abstinentem, vulgus, quasi rabiosum, interimere voluerunt. Prudentior generosa vinculis eum coerceri jussit, qui post plures dies nulla alia rabiei signa ostendit. Si interemptus mortuusve fuisset, curationem certam mirandamque

* Vide Treatise on Canine Madness, p. 229. et sequent.

60 DE RABIE CONTAGIOSA.

que absolvisset illud medicamentum. Denique, omnes causas remedium hocce adhibendi ridiculas pudet enarrare.

Ex supra positis, causa famae, quam hocce remedium apud vulgus sibi comparaverit, aliqua ex parte apparebit. Nostrium autem super hoc judicium a vero plebis credulae clamore abduci non oportere, facile concedetur.

Perpauca sane sunt rabiei exempla vera. Si quinquaginta hominum, canum aliorum,que animalium per totam hanc insulam, singulis annis, a rabidis morderi concedas, numerum satis amplum, justoque etiam ampliorem, haud dubie pones. Remedium autem de ORMSKIRK fere, aut ex toto, Anglia circumscribitur; neque ejus, nisi per paucas Angliae regiones, vulgaris usus. Si igitur morforum quartam partem hoc remedium sumere ponatur, ad duodecim, aut circiter, per totam insulam singulis annis redigetur numerus.

Multos praeterea ab animalibus vere rabidis morsos morbi expertes mansuros, verisimillimum est. Plures cum gonorrhoea laborantibus rem habentes, a contagione fuisse immunes,

DE RABIE CONTAGIOSA. 61

immunes, abunde conflat. Ita, haud raro, in infantibus praecipue, incidit, variolam materiae variolosae in vulnus insertae non semper supervenire. Quibusdam incassum saepius insitum fuit virus. Hoc forsan alicui temperamenti proprietati tribuendum est.

Post vulnus alicui a cane rabido illatum idem potest evenire; et id revera evenisse experientia docet: 'I once knew a foot-man,' inquit JACOBUS, 'belonging to a very near relation of mine, who was three times bit by dogs manifestly mad, in so much, that several animals bit by the same dog, near the same hour, contracted the distemper and died. This fellow was so obstinate, that he could not be prevailed upon to do the least thing by way of precaution, and yet never had the least tendency to an hydrophobia; so far from it, that he died many years after, in consequence of drinking too much at an ale-house in White-Chapel, of which he was master *.'

Porro,

* Treatise on Canine Madness, p. 40.

62 DE RABIE CONTAGIOSA.

Porro, cum morsus est inflictus, causas quasdam venenum carnemque se mutuo contingere posse impedire liquet. Si lanceola materie variolosa imbuta in brachium, sed per vestimenta crassiora statim penetrat, non subsequitur variolam, admodum est probabile. Ita, et a priori, et ab experimentis videtur constare, homines, in quorum carnem per vestes penetraverunt rabidi dentes, rabiem effugisse; aliis vero, in nuda aliqua parte morsis, supervenisse rabiem lethalem*. Hinc forsitan causa peti potest, cur oves tam raro afficiantur rabie contagiosa.

Quid autem de terra calcarea demonstrant experimenta? Quatuor imprimis ab HEYSHAMO concessa citemus. Heu! in rebus humanis, nihil certum, nihil stabile est. Mense Maio, anno 1774 †, duae infelices feminae a rabida felle morsae sunt; ambae remedium a viro nomine HILL praeparatum, statim sumpserunt. Vulnerea cito cicatrice obducta sunt, et per quatuor menses omnia bene se habuerunt. Verum,

* Medical Observations and Inquiries, vol. 5. art. 19. p. 214.

† Ibid. vol. 5. p. 195.

DE RABIE CONTAGIOSA. 63

‘Verum, sub finem mensis Novembris, altera
 ‘mulier rabie implicata est, et triduo diem
 ‘obiit supremum; altera, quamvis diu ani-
 ‘mi discruciat, tamen nunc in tuto quies-
 ‘cit. Mense Februarii 1774*, felis rabida
 ‘virum, annos quadraginta natum, mulie-
 ‘remque dentibus affecit. Utrique hoc me-
 ‘dicamentum summa cura administratum
 ‘est. E quibus vir decimo sexto die Junii,
 ‘hydrophobia correptus, brevi animum ef-
 ‘flavit. Mulier autem vita incolumi frui-
 ‘tur †.’

Quomodo HEYSHAMUS has superat dif-
 ‘ficultates? ‘Vinum,’ ait ille, ‘non fem-
 ‘per ebrietatem, nec opium somnum, nec
 ‘tartarus emeticus vomitum, nec radix ja-
 ‘lapii catharsin, nec mercurius salivationem,
 ‘nec, denique, arsenicum lethale mortem,
 ‘hominibus inferunt. An cortici Peruviano
 ‘intermittentes, mercurio lues venerea, sul-
 ‘phuri psora, semper cedere invenian-
 ‘tur ‡?’

Ex

* Edinburgh Medical Commentaries, vol. 3.

p. 332.

† Disputat. inaugur. p. 55.

‡ Ibid. p. 55.

64 DE RABIE CONTAGIOSA.

Ex quatuor autem, quae citavimus, exemplis, duo fuerunt in quibus aegrorum spes fefellit hoc celebre remedium. Haec insuper intra tres, aut circiter, menses, in conspectum se dederunt. Dato igitur, quod vix dari possit, neminem praeterea ex duodecim, quos remedium sumere posuerimus, fato esse defunctum, in exemplorum, in quibus ejus, anno 1774, periculum factum est, sexta parte, prorsus inefficax reperitur. Cum vero in duobus e quatuor exemplis, idque tam brevi, votis medicorum non responderit, in compluribus aliis non plus praestitisse, argumento est gravissimo.

Quo jure igitur concludit HEYSHAMUS, tantum in rabiem posse terram calcariam, quantum in psoram sulphur, in luem mercurius, in febres intermittentes cortex Peruvianus, &c. posse consuerunt?

Quo vero videamus quidnam amplius experientia aliorum monstraverit, alium auctorem, ipsumque Lancastrensem, mihi contigit offendere, qui literas in scriptis publicis Londinensibus olim edidit, quae haecce verba comprehendunt: ‘ Thus far I know, viz. that, about 14 years ago, a man near
Garstang,

‘Garstang, in this county, happening to go
 ‘into his barn, and finding a strange dog,
 ‘he took up a pitch-fork to drive it out,
 ‘and the dog, leaping up at the man, bit
 ‘him in his lip, and then made away; so
 ‘a messenger was immediately dispatched
 ‘to Mr HILL, and the specific powder was
 ‘given without effect; for the poor man
 ‘died barking mad in a very little time.
 ‘And I could name other instances in
 ‘brutes, as cows and dogs, where this cried
 ‘up specific has failed of success *.’

Multas quoque nuper quaestiones super
 hoc medicamento illis, qui medicinam rem-
 ve chirurgicam illa in regione faciunt, pro-
 ponendas curavi. Ab uno autem eorum,
 viro, nempe, celebri JOHANNES AIKEN, fa-
 miliari meo, qui artem chirurgicam summa
 et meritissima cum laude Rigoduni exercet,
 epistolam paucos ante dies accepi, cui in-
 sunt verba sequentia: ‘I have no authori-
 ‘sed observations concerning the inefficacy
 ‘of the Ormskirk powder; only, in gene-
 ‘ral, I know it is much out of credit with
 I all

* DR HENRY BRACKEN, London Chronicle,
 25th October 1760.

66 DE RABIE CONTAGIOSA.

‘ all the most sensible practitioners here ; and
 ‘ Mr WHITE * has told me he has un-
 ‘ doubtedly seen it fail.’

Remedium prophylacticum inter vulgus
 usitatius, et a BOERHAAVIO † aliisque
 multum laudatum est frigida et praecipue
 marina lavatio, aliquando ad suffocationem
 usque fere perducta. Verum, de hujus re-
 medii, per se adhibiti, quaecunque sit ejus
 operatio, successu parum prospero tot pro-
 stant exempla, ut, huic et priori haud innix-
 us, aliud, cujus efficacia experimentis sit
 confirmata, adhiberem.

Quod remedium significo est Mercurius.
 DESSAULTIUS, hypothese quadam de ve-
 neni rabiosi natura inductus, hoc medi-
 camentum primus adhibuisse narratur :
 ‘ M. DESSAULT est le premier qui nous a
 ‘ fraye le route à la vérité en ouvrant des
 ‘ animaux enragés, et en cherchant dans
 ‘ leurs entrailles, dans leur cerveau même,
 ‘ la source de ce poison redoutable. Ce ce-
 ‘ lebre médecin a reconnu que la rage étoit
 ‘ causée

* Chirurgus celeberrimus Mancunienfis.

† Aphorism. 1143.

DE RABIE CONTAGIOSA. 67

‘causée par des vers, ou, du moins, que les
‘animaux qui perissoient enragés étoient
‘remplis de vers. En decouvrant le cause, il
‘decouvrit bientôt le remede ; il choisit le
‘mercure comme un des plus puissans ver-
‘mifuges ; il le conseilla comme devant
‘être le contrepoison de la rage *.’ An ta-
lis sit, qualem eam esse ponit, Mercurii
actio, statuere nequaquam audeo ; neque an
virus ipsum mutando, an e systemate ex-
pellendo agat, possum investigare. Medi-
camentum autem esse prophylacticum om-
nibus aliis adhuc inventis certius, experien-
tia demonstrare videtur.

Remedium est quod ab Imperio Sinensi
per GEORGIUM COBB, Equitem Auratum,
fuit apportatum, quod etiam remedium de
Tonquin nominatur. Hoc modo praepara-
tur :

R. Moschi optimi gr. xv.

Cinnabaris nativae

———factitiae, singularum gr. xxiv.

Separatim in pulverem subtilissimum redi-
gantur, dein accurate misceantur.

Hu-

* Journal de Medecine, tom. 5. p. 181.

68 DE RABIE CONTAGIOSA.

Hujusmodi pulvis statim sumendus est ex [cyath]o liquoris *Arrack* dicti. Post horas tres quatuorve, aegro plerumque superveniunt placidus somnus et lenis perspiratio. His non accedentibus, iteratur dosis. Cum morbi signa ulla apparuerunt, semper hoc modo repetitur medicamentum; et, morbo orto vel non orto, post mensem iterum ad remedium confugitur. Hoc quoque modo datum vim prophylacticam habere, Sinensibus persuasissimum est.

HILLARIUS* in temperamento pleno aliquantum sanguinis primo detrahi, vomitum deinde, ventriculo fordibus repleto, moveri, et denique, remedii jam positi bolo hora somni devorato, sero lactis leniter vinoso sudorem excitari jubet. Sequenti mane, eo judice, adhibendum est catharticum antiphlogisticum. Vespere in frigidam bis terve ex toto immergendus aegrotus; quo facto, frictione siccatus ad lectum deferendus, bolusque iterum, cum regimine supra comprehenso, adhibendus. Haec omnia per tres quatuorve dies repetenda sunt, vel, 'if
' the

* Diseases of the West Indies, p. 259.

' the animal which bit the patients was in
 ' the last stage of madness, for six or seven
 ' nights more, and, again, at the full and
 ' change of the moon following *.' Ab
 exemplis quibusdam enumeratis conclusio-
 nem hujusmodi deducit HILLARIUS :
 ' Here three of the ten persons, who were all
 ' bitten by the same mad dog, near the same
 ' time, and had no assistance nor medicines
 ' given them, all died rabid and hydropho-
 ' bous ; and all the seven persons who took
 ' the medicines, and were treated as above,
 ' all remain free from any symptoms of this
 ' disease, and continue to enjoy health †.'
 Rursus, ' Not long after this,' inquit, ' a
 ' worthy lady had thirteen of her negroes
 ' bitten by a mad dog, who, by the best ac-
 ' count that I could obtain, was in the last
 ' stage of his madness when he bit them.
 ' They were all treated in the before men-
 ' tioned method, with variations pro ratione
 ' ætatis, &c. of the musk and cinnabar,
 ' &c. and have all continued perfectly free
 ' from

* Diseases of the West Indies, p. 260.

† Ibid. p. 264.

70 DE RABIE CONTAGIOSA.

‘from any symptoms of this disease, though
‘it was several years since *.’ His autem
in exemplis non solum cum balneo frigido
conjunctum est hocce remedium, sed affec-
tae partis excisionem et ustionem aegroti
subivissent.

Scriptor autem est, paucis notus, DALBY
Chirurgus, qui in literis ad GEORGIUM
COBB, Equitum Auratum, scriptis †, histo-
rias centum et plures, quas intra quatuorde-
cim annos collegerat, memorat. Horum
animalium multa non infecta, aliaque,
quamvis morfa, mortem effugitura fuisse,
verisimillimum est. Quaedam vero, reme-
dio haud adhibito, moritura fuisse mini-
me dubium. Canem unum, quem, quar-
to die postquam primo adhibitum fuerat
medicamentum, ipsa rabiei signa invaserant,
duae aliae doses ad sanitatem perduxerunt.

Quae posuimus non obstant quo minus
hocce remedium pro ancipite habeamus;
namque utriusque partium, e quibus componatur,
efficaciam ejus debeamus tribuere, ignora-
mus. Hanc a moscho proficisci HILLARIO

per-

* Diseases of the West Indies, p. 264.

† Virtues of Cinnabar and Musk against the bite
of a mad dog, &c. by JOSEPH DALBY Surgeon.

persuasum * ; quod quidem a vero non videtur abhorrere. A vi autem sudorifica, potius quam ulla dote singulari, eam pendere non improbabile.

De Mercurii autem per se dati efficacia multi multa memoriae produnt. A DES-SAULTIO tres referuntur casus, in quibus litus mercurialis faultissimo comitatus est eventu †.

DARLUE hominum a lupo rabido aliisque animalibus rabiosis morforum multa in medium profert exempla ; qui omnes unguentum mercuriale vulneri admovent, lituque mercuriali circa partem affectam, adeo ut oriretur salivatio levis, sunt usi. Quatuor, in quibus se ostendisset hydrophobia, iique omnes qui medicinam omnino neglexissent, diem obierunt supremum. Omnes alii, qui hoc modo curati sunt, in quibus ipse fuit, tuti manserunt ‡.

Tres quoque a SAULQUINO hujusmodi casus editi, in quibus haecce curatio votis ad eam decurrentium respondit §.

Tria

* Diseases of the West Indies, p. 267.

† Dissertation sur la rage.

‡ Journal de Medecine, tom. 2.

§ Ibid. tom. 30.

72 DE RABIE CONTAGIOSA.

Tria porro exempla in vulgus edit ROSEUS, in quorum uno subfuissent inflammatio topica et alia quaedam morbi symptomatica. Litus mercurialis ad morbum depellendum sufficit *.

Sex insuper historias hominum ab eodem catello Melitaeo rabido morforum, quorumque curatio a CORVINO, Argentoratensi, fuerat suscepta, refert ANTONIUS NICOLAUS HAGG. Horum uni, feminae annorum circiter quinquaginta, post sex hebdomadas hydrophobia correptae, applicatum fuit unguentum mercuriale; quod tamen nihil profuit. In reliquis, qui juniores fuerunt, et hydrophobia non laboraverunt, adhibita sunt mercurialia interna et externa, balneum calidum, et regimen diaphoreticum. Horum alii salivatione, alii sudore, alii diarrhoea solum, sunt affecti; omnes autem salvi incolumesque evaserunt †.

‘Unguento digestivo,’ ait idem auctor, ‘cum theriaca et mercurio praecipitato ru-
bro

* Journal de Medicine, tom. 5.

† ‘Dissert. de hydrophob. ejusque per mercuria alia potiss. curatione,’ quam in ‘Sylloge selectiorum opusculorum argumenti Medico Practici,’ tom. 1. p. 269. videre est.

‘bro vulneri applicato, et per triduum quo-
 ‘tidie granis quatuor turpethi mineralis as-
 ‘sumptis servatam fuisse aegram, refert
 ‘KUHN in *novis actis* N. C. tom. 1. p. 219.
 ‘et seq. *’

Denique, ‘Frictionibus mercurialibus,’
 inquit, ‘hydrophobos in Xenodochio Pari-
 ‘fino, *Hotel Dieu* dicto, curatos fuisse, ex
 ‘thesibus Parisiis 1759 defensis, recenset
 ‘*Journ. Oecon.* 1760, p. 115.†’

Haec quoque habet CAROLUS FRIDERI-
 CUS STRUVE: ‘Cl. BERTRAM quatuor ho-
 ‘mines demorsos per plenam salivationem,
 ‘et quatuor ubi levis tantum vulnatio per
 ‘vestes erat inflicta; Vide ejus *Diff. Praef.*
 ‘KALTSCHMIED *de saliv. mercuriali ceu*
 ‘*indubio praeservationis et curationis reme-*
 ‘*dio adversus rab. canin. Jenae* 1760;
 ‘b. ROEDERUS unum etiam per mercu-
 ‘rium curavit. Vid. ejus *Progr. de morfu*
 ‘*canis rab. sanato*, 1760 ‡.’

JACOBUS, qui mercurium primo adhi-
 bendi honorem sibi vindicat, de hoc reme-

K

dio

* Ibid. p. 266.

† Ibid. p. 267.

‡ ‘*Diff. de Rabiei Caninae Therapia*’ Ibid.
 p. 289.

dio fufius differuit. A pluribus et in bruta
 et homines experimentis, effectum ejus com-
 periendi confilio, institutis, fequentem cu-
 randi viam deducit: 'Rub into the part
 ' where the wound was received, a dram or
 ' more of any mercurial ointment, as foon
 ' as poffible after the bite. That made by
 ' rubbing in a mortar two parts of hog's
 ' lard, with one of crude quick-filver, will
 ' do ; but equal parts of hog's lard, and
 ' crude quick-filver, will do better, though
 ' it requires more trouble to unite them ;
 ' for great care fhould be taken to incorpo-
 ' rate well the quicksilver with the lard.
 ' This fhould be repeated every day for a
 ' week ; but, if it can be done twice a day,
 ' without falivation, it is the better. The
 ' evening of the fame day, let the patient
 ' take the following medicine :

' Take of Turpeth Mineral, from three
 ' to eight grains, according to the ftrength
 ' of the patient, and the degree of infection
 ' received, fo far as can be judged by
 ' the bite ; Camphire an equal quantity.
 ' Let this be made with any conferve, as
 ' that of hips, into a bolus, or ball. This
 ' may

DE RABIE CONTAGIOSA. 75

' may possibly vomit, though the camphire
' is added to prevent it. The dose should
' be repeated the next evening but one ; and
' again, after 48 hours interval. This can-
' not be done without some hazard of a sa-
' livation, especially in some constitutions.
' It must, therefore, be watched ; and, upon
' the first approach of any soreness of the
' mouth, or flavering, the farther use of the
' medicine should be deferred, till that cea-
' ses, and then be reassumed.

' About two or three days after the last
' dose, if no accident happens as to saliva-
' tion, the patient should bathe in cold wa-
' ter over head every day, till the day be-
' fore the next full or new moon. And that
' day, let the dose of Turpeth Mineral be
' repeated for three times, as before ; but, I
' think, the dose may then be less, as two or
' three grains. And, after the third dose,
' let the patient then bathe as before, and
' let this method be repeated for the three
' or four succeeding periods of the moon.

' This is the preservative method for the
' human species ; but it will succeed equally
' with brutes ; though it is impossible to
' specify

76 DE RABIE CONTAGIOSA.

‘ specify the exact doses for them, as some are
 ‘ large, and others small, and consequently
 ‘ require larger or smaller doses. In gene-
 ‘ ral, for a dog of a moderate size, six or se-
 ‘ ven grains of the Turpeth Mineral will
 ‘ be sufficient*.’ Quinetiam, concludit idem
 auctor, quod hoc medicamentum ‘ is effec-
 ‘ tual in preventing, and even curing the
 ‘ canine madness, at least in the first, or per-
 ‘ haps the second stage †.’

Mercurium insuper, cujus saepe pericu-
 lum fecerat, magnopere laudat CLAUDIUS
 du CHOISEL, Societatis Jesu apud Pondi-
 cherry pharmacopola : ‘ Je commence,’
 inquit ille, ‘ par faire une friction avec une
 ‘ drachme d’onguent mercuriel sur la partie
 ‘ mordue, en tenant ouverte, autant qu’il
 ‘ est possible, la plaie faite par les dents de
 ‘ l’animal, afin que l’onguent puisse y pé-
 ‘ nétrer. Le lendemain je réitere la fric-
 ‘ tion sur tout le membre mordu, et je purge
 ‘ mon malade avec un gros de pilules mer-
 ‘ curielles. Le troisieme jour, apres une
 ‘ friction

* JAMES’s Treatise on Canine Madness, p. 254.
 ad 256.

† Ibid. p. 109.

' friction sur la partie mordue seulement, je
 ' lui fais prendre une pilule mercurielle, ou
 ' la quatrième partie de la dose ci dessus. Je
 ' continue ainsi pendant dix jours à lui don-
 ' ner tous les matins une friction d'un gros
 ' d'onguent, et le petit bol fondant, qui
 ' communément procure deux ou trois selles
 ' au malade, et empêche que le mercure
 ' ne se porte aux parties supérieures. Les
 ' dix jours étant accomplis, je le purge de
 ' nouveau avec les mêmes pilules, et je le
 ' congédie.

' Pilules Mercurielles.

' Trois gros * de Mercure crud éteint dans un
 ' gros de Térébinthine.
 ' Rhubarbe choisie ;
 ' Coloquinte en poudre ;
 ' Gomme-Gutte ; de chacun deux drachmes.
 ' J'incorpore le tout avec suffisante quantité de
 ' miel écumé : La dose est d'un gros.

' Onguent Mercuriel.

' Une once de Mercure crud éteint dans deux
 ' gros de Térébinthine
 ' Suif de mouton, trois onces.

' Du

* *Mensura quam gros Galli nominant septuaginta
 duo grana habet. Drachma porro Gallica similem
 quantitatem. Uncia drachmas octo. Vide TISSOT,
 Avis au Peuple, tom. 1. p. 583.*

78 DE RABIE CONTAGIOSA.

‘ Du tout soit fait onguent : La dose est d’un gros
‘ pour chaque friction dans la maladie dont il est
‘ ici question.

‘ J’ employe ici la graisse de mouton,
‘ parce que la chaleur du pays empeche la
‘ graisse de cochon d’ avoir assez de consis-
‘ tance pour pouvoir en faire un onguent.

‘ La methode que je viens de marquer,
‘ et le tems que j’ai specifié, n’ont lieu que
‘ pour ceux qui se font traiter aussi-tôt
‘ après avoir été mordus ; car lorsqu’il s’est
‘ écoulé deux ou trois semaines depuis la
‘ morsure, il est évident qu’il faut augmen-
‘ ter la dose des remedes, et les continuer
‘ plus long-tems, parce que le mal a pris
‘ des racines plus profondes. Il est inutile
‘ d’avertir qu’ on diminue la dose des re-
‘ medes pour les enfans a proportion de
‘ leur âge. Je fais faire de petites frictions
‘ aux enfans tous les jours, pendant quinze
‘ jours, et je les purge tous les trois jours
‘ avec le sirop de rhubarbe.

‘ Quant au régime, je défends aux ma-
‘ lades les choses aigres ou acides, et tous
‘ mets indigestes ou difficiles a digérer; a cela
‘ pres

‘ pres je leur accorde toute liberté de man-
 ‘ ger ce qu’ils fouhaitent *.’

Ex multis denique exemplis haec colligit
 peritissimus auctor : ‘ Je ne rapporterai
 ‘ point ici quantité d’autres exemples de
 ‘ l’efficacité de la methode que j’employe
 ‘ pour préserver de la rage ceux qui ont été
 ‘ mordus par des animaux enragés. Je puis
 ‘ assurer avoir traité avec le même succès
 ‘ hommes, femmes, enfants, Indiens, Por-
 ‘ tugais, François, Maures, Métifs et Armé-
 ‘ niens, plus de *trois cents* personnes, fans
 ‘ qu’un seul ait été affligé du plus petit
 ‘ symptome de rage, et cela depuis 1749,
 ‘ que j’ai commencé de mettre en usage
 ‘ les frictions mercurielles. Je ne pretends
 ‘ pas que tous ceux que j’ai traité fussent
 ‘ devenus enragés s’ils n’avoient point eu
 ‘ recours à mes remedes ; mais que tant de
 ‘ gens mordus par des animaux enragés
 ‘ ayent tous été garantis des symptomes de
 ‘ la rage, la chose est décisive, la guéri-
 ‘ son du plus grand nombre ne pouvant
 ‘ estre

* CLAUDE du CHOISEL, Nouvelle Methode
 pour le traitement de la rage, p. 7. ad 9.

80 DE RABIE CONTAGIOSA.

‘etre attribuée qu’ à l’effet du remede, que
 ‘j’ai constamment employé dans toutes ces
 ‘occasions.

‘Je ne crois pas qu’il soit hors de propos
 ‘d’ajouter, qu’ un I dien, homme de bon
 ‘sens, et qui depuis plus de vingt-cinq ans
 ‘travaille dans notre pharmacie de Pondi-
 ‘cherry, me dit un jour, parlant des fric-
 ‘tions mercurielles : “ Depuis que nous don-
 ‘nons ce remede a ceux qui ont été mordus
 ‘par des bêtes enragées, personne n’ est
 ‘mort : Auparavant la theriaque, le bain
 ‘de la mer, et les meilleures emplâtres sur
 ‘les plaies, ne guérissent point les gens.
 ‘Il semble que vous ayez trouvé le remede
 ‘specifique contre la rage *.”

Trium solummodo aliorum auctorum re-
 feram testimonia. Haec verba habet ho-
 rum unus, TISSOT, ‘ Depuis cette époque
 ‘(anno scilicet 1730,) on a eu le bonheur
 ‘de decouvrir un sur remede, qui est le
 ‘mercure †.

Haec quoque tradit MACBRIDIUS : ‘ Af-
 ‘ter a person has been bitten by a mad a-
 ‘nimal,

* Nouvelle methode p. 21. ad. 23.

† Avis au peuple tom. 1. p. 156.

‘ nimal, the most probable method of security against the hydrophobia appears to be the rubbing in some mercurial ointment gradually, so as to raise a slight salivation, which must be kept up for some weeks *.’

Denique, SAUVAGESIUS ‘ *Experientia*,’ ait, ‘ docuit, ab anno 1747 quadringentos saltem homines ab animalibus rabidis demorsos, quorum fere nullus antea hydrophobiam et mortem effugisset, a litu mercuriali in tuto fuisse collocatos †.’

Quaedam sane reperienda exempla, in quibus miserorum spes fefellit hoc medicamentum. His annumerandus est casus juvenis a rabido cane Edinburgi morfi, qui, at the time he was bitten, had a gonorrhoea, for which he had been taking medicines privately. His method was, to take a dose of mercurius dulcis at night, and, early next morning, some purgatives; the operation of which was generally over about mid-day: After which, he used to attend his professors, and go about any other
L ther

* MACBRIDE’S Introduction to the Theory and Practice of Physic, p. 553.

† Nosologia, tom. 2.

82 DE RABIE CONTAGIOSA.

‘ther business *. Qui vero, nihilominus, hydrophobicus factus, brevi mortuus est.

Duas insuper historias refert DICKSONUS. De altero aegroto hoc modo scribit : ‘A considerable number of people . . . were bitten by a large mastiff dog. . . . One of these persons. . . . thirteen years old, was immediately carried to the London Hospital, where the parts affected, which were the right cheek and shoulder, were very well scarified, and suffered to bleed freely. Mercurial ointment was rubbed upon these parts immediately afterwards; and this was done twice a day for ten days, without producing any spitting, or even foreness of the gums. Having no manner of complaint, he left the Hospital in three weeks, after taking three doses of purging salts †.’ De altero haec edit : ‘Bean, aged sixty-nine years, bitten by the same dog, on the same evening, was in the hospital three weeks, and was discharged without any complaints ‡.’ Ambo autem postea, hydrophobia correpti, perierunt.

Quod

* Edinburgh Medical Essays, vol. 6. p. 97.

† Lond. Med. Obs. and Inq. vol. 3. p. 356.

‡ Ibid. p. 368.

DE RABIE CONTAGIOSA. 83

Quod haec exempla spectat, ex syphilitidis analogia sola de quantitate Mercurii idonea possumus judicare. A Mercurio autem nihil utilitatis speramus, nisi ea quantitate adhibeatur, quae sputum modicum excitet. In prima autem, quam retulimus, historia, Mercurii doses ad id movendum, quantum noverimus, minime suffecerunt. In reliquis duabus, aegrorum ora non fuisse affecta plane affirmatur. Unde summo jure potest concludi, successum parum prosperum haudquaquam ipsi medicamento, sed dosi nimis parvae, esse tribuendum.

Tria autem sunt exempla, in quorum duobus Mercurius interne et externe, in tertio externe tantum, praecavendi consilio, eo modo fuit adhibitus, ut inde optimos effectus sperares. Aegrorum attamen duo sunt mortui; tertius incolumis evasit*.

In his exemplis solis, quantum noverim, Mercurius morbo venienti non potuit occurrere.

Quantum haec autem et pauca alia forsitan exempla spectat, ubi medicamentum non tan-

* Lond. Med. Obs. and Inq. vol. 5. Appendix, p. 4. 6. 7.

84 DE RABIE CONTAGIOSA.

tantum per Europam, sed per totum terrarum orbem, a viris falsa veris optime dignoscentibus, diu adhibitum nihil profuit, in sententiam HEYSHAMI, qui nullum remedium in auxilium cujuslibet morbi semper promptum esse contendit, tuto concedere possumus.

Tot interim et tantis auctoritatibus, ut credam adducor, certissimum contra rabiem adhuc inventum prophylacticum esse Mercurium.

De dandi autem modo disputatur. Petit saepe intestina Mercurius; unde oriuntur diarrhoeae vehementes. Nonnulla insuper praeparata in primas vias ante violentius agunt, quam ipsum afficiant systema. Hi autem effectus, Mercurium parva satis dosi adhibendo, aegrum a frigore defendendo, et Mercurio tepidi cujusdam liquoris haustus frequentes, qui ad corporis superficiem humorum impetum faciant, adjungendo, saepius praevententur.

A JACOBO maxime laudatur Turpethum Minerale: 'The reasons,' ait ille, 'that still determine me to use this are, that it is, of all the mercurials, the most powerful, and
' exerts

'exerts its efficacy the soonest; that it may
 'or may not be given in such a manner as
 'to excite no strong efforts, nor any distur-
 'bance in the body *. Cum vero tam cito
 agat Turpethum Minerale, periculum est ne
 sputum nimium excitet. Id quod, de po-
 testatis ejus emeticae commodo protulit JA-
 COBUS, hypothefi ejus, bilis statum quen-
 dam huic morbo esse causae, praecipue vide-
 tur niti. In methodo autem curationis nu-
 per citata haec insuper invenienda. 'This
 'may possibly vomit, though the camphor
 'is added to prevent it †.' Cum igitur Tur-
 pethi Mineralis vix compesci possint effectus
 emetici, si forte emeticis opus fuerit, Tartari
 Emetici vel Ipecacuanhae, quorum lenior
 actio, dosin idoneam potius adhibendam pu-
 tamus, dum mercurialia aequae certa et mi-
 tiora curamus danda.

Syphilitidis analogia inducti, ea adhiben-
 dum quantitate judicamus Mercurium, quae,
 ut aegrotus ad salivationem solum vergat,
 faciat. Neque huic adversantur experimen-
 ta.

De

* Treatise on Canine Madness, p. 180.

† Ibid. 255.

86 DE RABIE CONTAGIOSA.

De temporis spatio per quod adhibendum est hoc medicamentum, certatur. Sententias JACOBI et CLAUDII du CHOISEL de hac re supra citavimus *. Cum vero sit adeo funesta contagiosa rabies, paulo diutius justo forsitan adhibere, quam usu ejus nimis cito desistere, conveniat.

Cum Mercurius interne adhibetur, pilula mercurialis Pharmacopoeiae Edinensis una aut altera, vel solutionis Mercurii Corrosivi Sublimati dosis satis ampla, omni nocte manequae sumatur.

Quum vero litum mercurialem ad curationem multum conferre constet, Unguentum Mercuriale, cum remediis nuper memoratis, experientiae parens, conjungerem. Hoc consilio, parte mor sui vicinae Unguenti Mercurialis semidrachma vel drachma singulis noctibus accurate illinatur; et emplastrum, quod inter causticorum defuetudinem ulceri admovetur, idoneam portionem Unguenti Mercurialis contineat. Hinc totum defluet commodum, quod ex Mercurio ad virus ipsum applicato potest oriri.

In

* Vide Supra, p. 75. et 76.

DE RABIE CONTAGIOSA. 87

In horum remediorum, tempore et quantitate aptis datorum, usu pergat aeger, donec os ei leviter afficiatur. Interim Infusi Sarfae, vel alicujus liquoris aquei et tepidi, ad libras duas, vel ad libitum usque, bibat quotidie. Nonnunquam etiam catharticum aliquod lene, Mannam, scilicet, Salem Glauberi, Oleum Ricini, aut similia, sumat. Hoc modo in statu ad salivationem vergente per mensem maneat aegrotus.

Per hujus medendi viae decursum frigus et cibum acidum caute fugiat; atque a Veneris, Bacchi, Cereris usu immodico abstineat.

Cum autem in hoc morbo laborantibus, mutationes quaedam, crescente et decrecente Luna*, fieri soleant, medicamenta mercurialia eo tempore in tres menses sequentes per dies aliquot adhibeantur.

Quum pars morfa non tuto possit extirpari, remedia antiphlogistica, scilicet cataplasmata ex mica panis confecta, et per solutionem Sacchari Saturni madefacta, vel ex farina avenacea cocta, cui aliquantum Tincturae

* Mechanical Account of Poisons, p. 252. et seq. Diseases of West Indies, p. 269. 271. Treatise on Canine Madness, p. 51.

88 DE RABIE CONTAGIOSA.

turae Thebaicae fuit adjunctum, composita, satisque inspissata, omissa scarificatione, ad vulnus statim applicare forsan praestabit. Haec, ad dies quadraginta applicata, vasorum eam actionem auctam, quae secundam facit inflammationem, fortasse praecavebunt. Utatur simul aeger, circa vulneris regionem, frictione mercuriali, cum medicamentis internis et regimine ante praescriptis. His rite satisque diu adhibitis, exitum plerumque felicem fore sperarem.

Medici quidam, et in his JACOBUS*, Balnei Frigidi usum his adjungendum curaverunt. De quo haec tradit CLAUDIUS du CHOISEL : ‘ Si j’ étois éloigné des côtes maritimes, et dans un pays froid, je ne me preteroïs point à cette espece de remede, que je crois tout-à-fait inutile à la guérison de la maladie †.’ Experti hujus medici judicio fretus, lavationem frigidam repudiarem, nisi ad eam decurrere me impellerent aegroti ipsius amicorumve ejus flagitationes.

Reme-

* Treatise on Canine Madnes, p. 255. 262.

† Nouvelle Methode, p. 10.

Remedii a nemine, me iudice, ut efficacis adversus rabiem, laudati mentio haud dubie facienda. Quod medicamentum intelligo est Oleum Olivarum. Hoc pro certo prophylactico contra viperarum morsus utuntur ii, qui in viperis captandis ponunt operam. De hujus efficacia experimenta multa, coram eruditis quibusdam instituta, in Actis Philosophicis Societatis Regiae Londinensis videnda *. Ejus usum solummodo memorasse sufficiat.

Actionis sane anomaliae sunt remedia jam posita; quae igitur sub sectione singulari collocari nequeunt.

Sub secundo indicato, remedia quaedam veneni actionem in systema forsitan possunt prohibere.

Venenum hydrophobicum natura sedante praeditum esse, supra probare ausus sum. Effectibus ejus igitur quo occurramus, aegroto, temperamenti si sit pleni, quod ad mobilitatem plurimum dat proclivitatis, sanguinis aliquantum primo detrahatur; et postea ad medicamenta quaedam tonica decurratur.

M

Cortex

* Philosophical Transactions, No. 443. et 444.

90 DE RABIE CONTAGIOSA.

Cortex Peruvianus diu adhibitus stomachum fertur debilitare. Haud aequè acriter in Chalybeata certatur. Rubigine Ferri igitur utens aegrotus, atque grana decem pro dosi ter in dies primo capiens, in ejusdem usu per quinque aut sex hebdomadas, dosi gradatim aucta, pergat, donec tandem drachmam unam alteramve, singulis diebus, sumat. Interea nonnunquam datur ei catharticum aliquod mite, quo alvus leviter moveatur. His adjungantur assidua exercitatio, equitatio, nempe, aut quaelibet alia, quae aegrum non fatiget, et frigida lavatio. Solita diaeta interim utatur morsus; ebrietatem vero, nimiam Venerem, et pervigilationem caute vitet.

Multum insuper ad corporis integritatem confert mentis serenitas. Medicus igitur aegroti animum certa salutis fide quam maxime erigere conetur. Porro, aeger omnia vitae negotia, quae mentem turbant aut frangunt, si possit, defugiat.

Tono systematis ultra tempus, quo veneni effectus sedantes se ostendere consueverunt, his modis sustentato, felix forsan erit eventus.

Con-

Consilium vero ad cataplasmata antiphlogistica et Oleum Olivarum confugiendi, a theoria sola pendet; neutrius enim, quantum sciam, unquam factum est periculum*. In his autem fiducia non collocanda, donec partis excisionem Mercuriumque non satis adversus morbum valere a certis experimentis constiterit. Ut hypothesei mera adducti infimi etiam mortalium periculo vel minimo vitam objiciamus, longe avertat DEUS!

His de prophylaxi propositis, ad sanationem denique transeundum.

S A N A T I O.

Quid autem de hac dicendum? Nullum sane inter auctores medicamentum, quod morbum

* Ex quo supra posita scripserim, Oleum Olivarum in exemplo hydrophobiae, ubi ad sanitatem reductus est aeger, a D. NUGENT, Bathoniensi, adhibitum fuisse, compertus sum. Vide 'NUGENT's Essay on the hydrophobia.' Cum vero in hoc casu cum eo conjuncta fuerint Remedium *Tonquin* appellatum, et antispasmodica varia, id aliquid ad morbi curationem contulisse non pro certo possum affirmare. Idem medicamentum quoque a D. BRACKEN laudatur.

morbum pro certo tollit, quo reperire. Ea vero quae, utut raro, ad tollendum morbum suffecerunt, aut quae prae sese aliquam commodi speciem ferunt, nostrum est in medium proferre.

Consilia medendi sunt,

Primo, Venenum expellere.

Secundo, Effectus, quos in systema ediderit, tollere vel minuire.

Quo primo consilio respondeatur, diaphoretica solum, uti videtur, possumus adhibere. Haec autem cum secundo consilio aliqua ex parte accominodentur, eorum, cum ad hoc fuerit ventum, meminerimus.

Mercurium interne adhibitum hunc morbum, substantibus symptomatis primariis, sanavisse, jam dictum est. Unum, ut supra memoravimus, casum narrat ROSEUS *. Tria porro hujusmodi recenset exempla JACOBUS †. Tale quoque refert CLAUDIUS du CHOISSE ‡. Alia denique hujusmodi historia in Actis Medicis Collegii Medicorum Londinensis reperienda §.

Si

* Journal de Medecine, tom. 5.

† Treatise on Canine Madness, p. 117. 123. 193.

‡ Nouvelle methode.

§ Medical Transactions, vol. 2. p. 222.

Si igitur Mercurium administrandum putamus, Turpethum Minerale, cum revera apparuit hydrophobia, propter causam a JACOBO memoratam, nempe ob actionem ejus subitanam, cum litu mercuriali supra praescripto adeo adhibeamus, ut sputum celeriter excitetur, et prout opus sit, continuetur.

Secundum fuit consilium, veneni effectus in systema editos tollere vel minuere.

Experiri forsitan pretium foret, quatenus ratio medendi febribus intermittentibus, quae causa sedante niti videantur, adversus rabiem contagiosam valeret.

Hoc consilio, aegro, si sit pleni temperamentis, detracta sanguinis idonea quantitate, causa vires musculares, praecipue arteriarum stimulandi, emetica, iis dosibus quae nauseam moveant, aut emeticum cum opio conjunctum, aut similia, quae sudorem excitent, et post renixus tempus consuetum finitum continuent, sumat. Sudor aliud forsan commodum secum adfert; portionem, nempe, aliquam veneni contagiosi e systemate expellit.

Iterumve, post vomitum plenum, et, si necessaria sit, sanguinis detractionem, Corticem Peruvianum in pulverem reductum, ad drachmae

94 DE RABIE CONTAGIOSA.

drachmae quantitatem singulis horis, si aegri stomachus ferre queat, adhiberi jubeamus. Hujus quoque ultra id tempus, per quod renixus durat, continuetur usus.

Hae, si, ut verisimillimum est, vanae sint contemplationes, saltem, si cura supra posita * adhibeatur, nocere nequeunt.

Haud vero est incredibile Alkali volatilis effectus salutiferos hac ratione posse explicari. Hoc remedium, uti ferunt, ad tollendam hydrophobiam semel valuit. In eo autem exemplo non per se adhibitum est, sed commistum cum Oleo Succini, sub forma liquoris *Eau de Luce* dicti; cujus guttae aliquot puero duodecim annos nato, ex cyatho aquae, secundis horis datae sunt, adeo ut sudorem copiosorem excitaverint †.

Hujus igitur remedii pericula fiant; aut Alkali volatilis caustici guttas decem ex aquae cyatho omni secunda hora, vel prout opus sit, sumat aegrotus.

Exortis pyrexia, delirio, et convulsionibus, sanguinem detrahare usitatum est. De sanguinis

* Vide supra, p. 91.

† Journal de Medecine, tom. 14. p. 300. et sequent.

guinis quantitate iusta ipsi medico statuen-
 dum est. Si sit delirium ferox, pulsus vali-
 dus et durus, atque calor plurimum auctus,
 venae sectio liberaliter est adhibenda. Si
 autem pulsus debilis et parvus, delirium mite,
 neque alia adsint inflammationis manifesta
 signa, parvam solummodo quantitatem de-
 trahendam putamus; convulsionum effec-
 tus praecavendi, non vero morbum sanandi,
 consilio, sanguine missio. Rabiem sola san-
 guinis missione sanatam fuisse quidam me-
 moraverunt. Ita HEYSHAMUS, ‘Sed san-
 ‘guinis missio,’ inquit, ‘inter omnia ma-
 ‘xime eminet, et ejus usu quidam penitus
 ‘convaluerunt*.’ Et iterum, ‘Sed quae-
 ‘cunque medicamenta usurpentur, sangui-
 ‘nis detractio minime negligenda est, quae
 ‘principem inter remedia locum, in his
 ‘praecipue aegris qui morbo liberati sunt,
 ‘videtur obtinuisse. Quo in casu, sanguinis
 ‘missionem minime parca manu fieri debe-
 ‘re, alias ad uncias centum et viginti;
 ‘alias autem ad centum et triginta, paucis
 ‘diebus factam esse, observatum est†.’ De-
 nique,

* Disputat. Inaugural. p. 62.

† Ibid. p. 61.

96 DE RABIE CONTAGIOSA.

nique, 'Detractio sanguinis,' inquit, 'mag-
'ni momenti, et non parca sed libera manu
'instituenda est. Sub primum morbi in-
'sultum, ex aegro recumbente, sanguis ad
'deliquium animi, vel saltem ad uncias
'quindecim, detrahendus est *.' Quae vero
mihi aequae absurda videntur, ac si quivis de-
tractionem sanguinis in omni febrium ge-
nere nullo discrimine praeciperet. De his
autem haftenus.

Sanguine, si modo hoc sit necessarium,
detracto, forsan haud alienum erit vesicato-
rium fatis amplum capiti raso applicare.

Quum morbum valde augeant, et aegro-
tum viribus spolient convulsiones, eas tol-
lere, vel saltem imminuere, pro virili conan-
dum.

Hoc consilio ad sedantia quaedam et an-
tispasmodica decurrendum est.

Aliquid levaminis nonnunquam aegrotis
attulit calida lavatio. Sin autem systema-
tis mobilitatem et sensilitatem a calore quam
maxime augeri consideremus, anceps sane
habebitur hoc remedium. Hoc autem lavi-
tioni et calidae et frigidae quoque objicien-
dum,

* Ibid. p. 60.

dum, quod aquae tactum et vel conspectum adeo refugit aeger, ut plus noxae quam commodi ab iis oriturum esse verisimillimum est. Aegroti in aquam frigidam subita immersio a CELSO * olim summis laudibus elata est; et in eandem sententiam nuper concessit BOERHAAVIUS †. Id autem neque ad praecavendum neque ad tollendum morbum sufficere, hodie ex experimentis abunde constat.

Aër frigidus, nisi, quod aliquando fit, aegrotum dolore afficiat, semper est adhibendus.

Laudata sunt Antispasmodica varia; et in aliis Æther Vitriolicus, actione subitanea praeditus, et in morbis quibusdam spasmodicis saepe utilissimus. Ægrotum vero plerumque non posse fluida devorare si nobiscum reputemus, difficilis sane apparebit hujus remedii usus. Si vero dari possit, ab uno cochleari parvulo ad quatuor ex aquae quatuor vel sex unciiis omni tertia hora‡, vel prout opus fuerit, sumatur.

N

Porro

* Lib. 5. cap. 27.

† Aphorismus 1144.

‡ Exemplum apud Nosocomium Regium Edinense nuper sese ostendit, ubi hocce medicamentum a Cl. HOMIO ad quantitatem usque quatuor cochlearium

98 DE RABIE CONTAGIOSA.

Porro haud inutile fit rubefacientia quaedam externe adhibere, *Ætherem*, nempe, vel *Alkali causticum volatile purum* aut *succinatum*, palmaque manus opertum, *Lina-mentum Volatile*, *Oleum Camphoratum*, vel denique *Emplastrum vesicatorium*. His ad gulam externam applicatis, si in tempus decedat oesophagi spasmus, remedia interna adhibendi dabitur locus.

Remedium vero quod inter omnia videtur eminere est *Opium*. Unum equidem, in quo ad morbum sanandum suffecit hoc medicamentum, quantitate grani et dimidii tertia quaque hora adhibitum, exstat exemplum *. De quantitate justa nequaquam possumus a priori statuere; quoniam per effectum solum judicandum est. *Opium*, igitur, solidum, quantitate grani unius ad tria, secunda vel tertia quaque hora donec aliquem effectum ediderit, dandum existimamus.

His supra positiss^{re} adhibitis, aegrotum nonnunquam saltem ad sanitatem reductum iri,

learium parvulorum ex unciiis aquae sex, quater de die, datum est, et paroxysmos hystericos, quibus puella quaedam colluctata est, ex toto depulit.

* *Medical Transactions*, vol. 2. p. 192.

iri, sperare liceat. Cum autem revera appa-
ruerit hydrophobia, exiguum rabidorum
numerum Orci faucibus eripi consueſſe ex-
perientia nimis manifeſte teſtatur.

Rem tamen non ex toto deſperemus ;
multum enim præſtare poteſt caſus, multum
induſtria. Mihi equidem admodum opta-
bile videtur, ut omnis ſcientiam ſibi adipiſ-
cendi cupidus, in aliquo certo, quod in no-
titia rerum Naturæ adhuc deſideratur, ope-
ram diligentiamque ſuam poneret ; optimos
enim effectus hinc orituros eſſe mihi eſt per-
ſuaſum. Si medicus rationem Rabiei Con-
tagioſæ, Phthiſi Pulmonali, Cancrove me-
dendi univerſam fere comperiret, non ita
multum mirareris, cum nuper PRIEST-
LEIUS aërem, quem trahimus et emittimus,
in partes diverſas, unde conſletur, redegerit,
et eundem in priſtinam conditionem reſtitu-
erit *.

Si tantum ſpei in ſcientia medicinæ non
affulgere, et eundem ſucceſſum proſpe-
rum ab experimentis et ratiociniis ſuper
animalibus vivis, ac de rebus inanimis non
poſſe

* Experiments on different kinds of air, vol. 2.
p. 29.

posse sperari respondeatur, nihil, contendo, hypothefi noſtrae inimicum a priori concludi debet, cum quatenus ſcientia humana poſſit excoli, ignoremus, cumque utiliſſima et minime ſperata in arte, de qua agitur, jam fuerint comperta.

Hujus exemplum ipſi, noſtro ſeculo, in morbo * vidimus, qui pro ſummo generis humani exitio haberi potuit ; qui ſtragem magis univerſam et horrendam, quam peſtis ipſa, edidit ; qui vero, in praefentia, adeo lenis innocuusque redditus eſt, ut de eo abſque horrore poſſit cogitari, utque mortales ſemet ei abſque ullo exitus metu, audeant objicere.

Quidnam vero nunc reſtat, niſi ut iis, in quorum manus hocce opusculum forſitan perveniet, rationem reddam, cur, in re medica parum adhuc verſatus, materiam omnino practica, et qua haudquaquam expertus eram, ſuſceperim illuſtrandam. Quicquid vero ſuper hoc morbo experientia aliena detexit et firmavit, id omne colligere et oculis ſimul objicere haud dubie non inutile ; nec memetipſum hac in re in errorem incidiffe ſuſpicari poſſum, cum hoc ipſum conari a

For

* Variola nempe.

DE RABIE CONTAGIOSA. 101

FOTHERGILLIO ipso * tantopere laudari videam.

Quod tantum temporis, in nonnullis tentaminis partibus, in theoria prosequenda consumpsi, mihi ab aliis vitio forsitan vertetur. Facile vero theoriam, si vera sit, utpote quae analogiam inter res et discrimen indicet, ad quamlibet artem excolendam non parum conferre concedetur. Theoria, autem, contra, falsa multo rarius, quam suspiceris, medicum cautum et prudentem, inter morbos curandos, in errorem inducit. Denique, remedium illud, quod in auxilium morbi, quem executi sumus, experientia omnium recentior promptissimum esse demonstravit, JACOBUS et DESSAULTIUS duabus theoriis diversis, utraque evidenter et ex aequo erroris plena, inducti adhibere coeperunt.

Quantum ad opus ipsum spectat, utrum id bene vel male absolverim, penes alios esto judicium. Cum vero, quo minus mancum et debile foret, pro virili contenderim, errores, quos offendet, lector benevolus, uti spero,

* Lond. Med. Obs. and inq. vol. 5. p. 213.

102 DE RABIE CONTAGIOSA.

spero, excusatos habebit. Hoc tantum subiiciendum superest, quod opiniones alienas suis potius, quam meis verbis ubique referendas curavi, uti mihi, errorem fugiendi studiosissimo, omnes quoque, quantum fieri posset, alios fallendi occasio quam maxime praecideretur.

F I N I S.